

Perspectiefnota 2023

1. Voorwoord

De Perspectiefnota 2023 is de eerste stap in het begrotingsproces. Deze stap wordt gevolgd door het opstellen van de Programmabegroting 2024, met het meerjarenperspectief t/m 2027. Deze Perspectiefnota wordt behandeld in de raad van 6 juli 2023. De Programmabegroting wordt op 9 november 2023 vastgesteld.

Naast de vooruitblik op het meerjarenperspectief 2024-2027, stellen we ook over het lopende jaar 2023 een bijstelling voor middels een begrotingswijziging. Input voor deze begrotingswijziging komt uit de Programmarapportage mei en actualisatie van de onderwerpen in deze Perspectiefnota. Ook de meicirculaire is integraal verwerkt in deze nota.

Samen verschil maken

Vorig jaar heeft het college haar nieuwe coalitieakkoord gepresenteerd. In het akkoord met de titel "Samen verschil maken", heeft het college haar ambities verwoord voor de periode 2022-2026. In de basis wil het college er zijn voor de inwoners, de koers vasthouden en een teamspeler in de regio zijn. Kort gezegd betekent dit dat Wijchen een financieel gezonde gemeente blijft met een hoog voorzieningenniveau tegen beperkte lasten. Dit alles vanuit een inclusieve visie waarbij inwoners, instellingen, bedrijven en partners in de regio worden uitgenodigd om samen ambities te realiseren. De ambities uit het coalitieakkoord zijn, voor zover nog niet opgenomen in de Begroting 2023 verder uitgewerkt in deze Perspectiefnota.

Begroting 2023-2027: financieel structureel sluitend t/m 2025

De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven. De eerste jaren van het meerjarenperspectief voorzien we een ruim sluitende structurele begroting. Vanaf 2026 zien we met de kennis van nu een tekort ontstaan. Dit heeft grotendeels te maken met de huidige doorrekening van de algemene uitkering van het Rijk, die in 2026 € 4 miljoen lager uitkomt dan in 2025.

Onzekerheden

Er liggen de komende jaren forse uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. Het financiële perspectief voor de gemeenten is momenteel met veel onzekerheid omgeven. Onder meer de ontwikkeling van een nieuwe financieringssysteem voor de medeoverheden, de ontwikkelingen in het Gemeentefonds (zoals de opschalingskorting en de volledige herverdeling na 2025) en de inflatie maken het niet eenvoudig om een structureel duurzaam financieel beleid te voeren.

Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden steeds het beleid en de financiën van gemeenten. Ook de oorlog in Oekraïne heeft invloed. Denk aan de vluchtelingenstroom en de uitdaging voor gemeenten om voor voldoende opvang te zorgen. De oorlog heeft effect op de economie. Door gestegen energiekosten neemt de inflatie toe. Daarbij is er ook schaarste van materiaal, waardoor projecten vertraging oplopen. En laat de coronacrisis nog sporen na. Als laatste noemen we de krapte op de arbeidsmarkt. Die heeft invloed op de economie en vaak ook op onze eigen organisatie.

Nieuw beleid

We constateren dat de gestegen kosten i.v.m. prijsindexaties niet volledig worden gecompenseerd in het gemeentefonds. Dat legt druk op het structurele begrotingsresultaat vanaf 2026, waardoor we terughoudend moeten blijven met het aangaan van structurele verplichtingen. Het structureel nieuw beleid dat we in hoofdstuk 9 voorstellen komt voornamelijk voort uit voorstellen waar op inhoud eerder al positief op is besloten.

Daarnaast presenteren we in hoofdstuk 13 nieuwe beleidsvoornemens voor 2024 en verder. Daarbij hebben we de ambities uit het coalitieakkoord verder financieel vertaald. Deze voornemens zijn voor nu richting gevend en werken we verder uit. Bij de begrotingsbehandeling wegen we dat vervolgens integraal af tegen het financieel perspectief.

Vervolgproces richting Begroting 2024

Bij de Begroting 2024 actualiseren we de meerjarenramingen. Daarbij betrekken we de uitkomsten van de septembercirculaire. Met de hiervoor beschreven onzekerheden, zijn we terughoudend bij het beoordelen van nieuw beleid. We gaan duurzaam om met de Wijchense middelen en zullen dan ook komen met bestedingsvoorstellen waarmee we een financieel robuuste gemeente blijven.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders Wijchen,
Geert Gerrits, Wethouder financiën

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Uitgangspunten	6
3. Structureel meerjarenperspectief.....	7
3.01 Meicirculaire	8
3.02 BUIG	11
3.03 Jeugd	12
3.04 WMO	14
3.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting	17
3.06 Bouwleges.....	18
3.07 Gemeenschappelijke regelingen	18
3.08 Werkorganisatie Druten Wijchen	19
3.09 Munitax.....	19
3.10 OZB-inkomsten	20
3.11 Uitgangspunten tarieven en leges.....	21
3.12 Kapitaallasten	22
3.13 Prijscompensatie	22
3.14 Kostenuitzettingen	23
4. Incidenteel meerjarenperspectief.....	24
5. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)	25
Bouwgrondexploitaties	28
6. Totaalbeeld.....	29
7. Provinciaal toezicht.....	30
8. Budgetmutaties structureel (bestaand beleid onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte).....	31
9. Nieuw beleid structureel	36
10. Effecten uit Programmarapportage mei	38
11. Posten incidenteel	40
12. Incidenteel totaalbeeld.....	47
13. Gewenst nieuw beleid (nog niet toegekend).....	50
14. Samenvatting begrotingswijziging per programma.....	55

2. Uitgangspunten

Conform onze financiële verordening en het huidige coalitieakkoord gaan we uit van onderstaande uitgangspunten bij het opstellen van de Begroting 2024.

- We houden in onze structurele begroting minimaal € 250.000 als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden worden ook de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen structureel gedekt.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is, of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de Perspectiefnota of Begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkst is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.

3. Structureel meerjarenperspectief

Met het vaststellen van de Begroting 2023 heeft de raad de startpositie bepaald voor de meerjarenbegroting 2024-2027. Eventuele raadsbesluiten die van invloed zijn op het begrotingssaldo nemen we mee in onderstaande tabel. Vervolgens ziet u een samenvatting van de financiële effecten per thema uit hoofdstuk 3.

De startpositie 2023 t/m 2027 geeft het structurele begrotingsresultaat per jaarschijf weer van de actuele begroting.

In de kolom 'omvang' presenteren we per thema de totale omvang van het budget in de begroting 2023. Vervolgens nemen we onder de jaartallen 2023 t/m 2027 per jaarschijf de mutaties op t.o.v. de huidige begroting. Dat leidt opgeteld tot een nieuw structureel resultaat.

1) Structureel perspectief (x € 1.000)

Hfst.	Structureel perspectief	Omvang	Mutatie t.o.v. Begroting 2023				
		2023	2023	2024	2025	2026	2027
	Begroting 2023		1.892	4.551	5.980	-1.287	-1.202
	Decembercirculaire 2022		70	26	24	21	19
	Startpositie 2023 t/m 2027	110.529	1.962	4.577	6.004	-1.266	-1.183
3.01	Meicirculaire incidenteel --> structureel	75.964	0	0	0	1.963	0
3.01	Meicirculaire	75.964	1.151	1.349	2.160	1.821	3.635
3.02	BUIG	10.784	-284	-236	-240	-246	-246
3.03	Jeugd hoeveelheidseffect	14.698	-161	74	-180	-177	-158
3.03	Jeugd prijseffect	14.698	-123	-125	-128	-131	-133
3.04	WMO hoeveelheidseffect	9.174	161	165	169	17	21
3.04	WMO prijseffect	9.174	-230	-244	-282	-392	-528
3.06	Bouwleges	801	198	216	216	216	215
3.07	Gemeenschappelijke regelingen	43.895	-2.072	-2.957	-2.671	-2.348	-2.750
3.10	OZB-inkomsten	9.984	377	429	463	564	647
3.12	Kapitaallasten	5.142	241	266	714	175	177
3.13	Prijsindexatie vrijval stelpost	950		750	750	750	750
3.13	Prijsindexatie conform meicirculaire	24.820	0	-52	-221	-346	-436
3.14	Overige mutaties bestaand beleid		6	-330	-368	-246	-184
	Saldo structureel bestaand beleid		1.226	3.882	6.386	353	-173
9	Nieuw beleid		-192	-572	-572	-604	-604
	Structureel saldo incl. nieuw beleid		1.034	3.310	5.814	-251	-777

3.01 Meicirculaire

Jaarlijks verschijnen meestal drie circulaires. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de Miljoenennota en december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De meicirculaire bevat informatie over compensatie voor de prijsstijgingen, een extra structurele rijksbijdrage van € 1 miljard vanaf 2027, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek en een aantal taakmutaties.

Accres (compensatie prijsstijgingen)

Sinds de meicirculaire 2022 is het accres (groei van het gemeentefonds) gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. In de meicirculaire 2023 zijn de loon en prijs accressen voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijgewerkt en is sprake van een opwaartse bijstelling voor alle jaren. De index voor loon-prijsontwikkeling geschiedt op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60% loonontwikkeling, 20% consumptie en 20% investeringen aangehouden. Voor Wijchen betekent dit een toename van de uitkering van € 0,5 miljoen extra in 2023, oplopend tot ruim € 2 miljoen in 2027.

Structurele rijksbijdrage vanaf 2027

Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 in 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Voor Wijchen betekent dit een extra bijdrage van ongeveer € 2 miljoen. Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In de meicirculaire 2023 is de volume ontwikkeling nog niet verwerkt.

Jeugdzorg

Het Rijk en de VNG hebben op 18 april dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 wordt voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 € 1.454 miljoen en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld. Van de extra middelen wordt een deel vanuit de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ingezet voor de investeringen en uitvoeringskosten van de Hervormingsagenda. Voor 2024 gaat het om een bedrag van € 91 miljoen en voor 2025 € 95 miljoen. Per saldo wordt hierdoor voor 2024 € 1.363 miljoen en voor 2025 € 859 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden na het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover.

Verder is één van de financiële afspraken in het principeakkoord dat de huidige besparingsreeks van € 374 miljoen voor 2023, € 463 voor 2024, € 570 voor 2025 voor die jaren bevroren is op het niveau van € 374 miljoen. Voor 2026 staat de besparing, zoals voorzien, op € 961 miljoen en loopt op tot iets meer dan € 1 miljard voor 2027. Ook zijn afspraken gemaakt over de aanvullende besparing van € 100 miljoen voor 2024, waarbij de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Voor 2024 geldt dat de geraamde extra besparing van € 100 miljoen vanwege een vertraging in de totstandkoming van de Hervormingsagenda Jeugd is vervallen. Het vervallen van de extra korting voor 2024 heeft geen budgettair effect. Het verloopt budgettair neutraal, omdat Wijchen in de begroting voor Jeugdzorg rekening heeft gehouden met de voorgenomen besparing en een lagere raming voor de uitgaven.

Energietoeslag 2023

Voor 2023 is besloten om in 2023 nogmaals € 1300 aan de mensen met een laag inkomen uit te keren om hen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, heeft het kabinet gemeenten de mogelijkheid gegeven om € 500 miljoen hiervan al in 2022 uit te keren. De resterende € 875 miljoen zal in de septembercirculaire 2023 worden verdeeld.

Taakmutaties

In de circulaire zijn diverse taakmutaties opgenomen. Dit houdt in dat het Rijk voor specifieke taken meer, of minder geld beschikbaar stelt. In onderstaande tabel laten we zien welke onderwerpen dit betreft en waar we de mutaties op de specifieke budgetten labelen.

2) Verloop Algemene Uitkering

(x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Stand decembercirculaire 2022	75.964	80.378	83.279	80.512	80.083
Stand meicirculaire 2023	77.254	82.255	86.179	82.361	83.889
Saldo	1.290	1.877	2.900	1.850	3.807
Taakmutaties					
BTW compensatiefonds	0	0	0	0	-156
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag	-8	-9	-9	-9	-9
Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap	-10	-1	-1	-1	-1
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	-72	0	0	0	0
Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)	0	0	-233	-230	-233
Herinvoering eigen bijdrage WMO	0	0	0	484	490
Jeugdzorg korting 2023 vervalt	0	-207	4	2	2
Jeugdzorg lokale opgave hervormingsagenda jeugd	0	-200	-200	0	0
Voorschoolse educatie	-4	-2	-2	-2	-2
Loon/prijsbijstelling Participatie	-12	-13	-15	0	0
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	0	0	-210	-208	-211
Brede impuls combinatiefuncties	194	194	194	194	194
Leerlingenvervoer Oekraïne	-35	0	0	0	0
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	-32	0	0	0	0
Maatschappelijke begeleiding statushouders	-9	0	0	0	0
Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)	-4	0	0	0	0
Wet sociale werkvoorziening	-276	-290	-268	-259	-246
- /- Totaal taakmutaties	-268	-528	-740	-29	-172
Afrekening oude jaren	129				
Mutatie vrij besteedbaar	1.151	1.349	2.160	1.821*	3.635

* In de begroting 2023 was de incidentele ophoging van € 1.963k in 2026 uit de septembercirculaire, vooruitlopend op de nieuwe financieringssysteem, opgenomen in het incidentele perspectief. Nu het Rijk deze extra middelen structureel toekent, kunnen we dit bedrag omzetten naar het structurele perspectief.

Toelichting op de grootste taakmutaties

BTW compensatiefonds

Bij de septembercirculaire 2022 is aanvullend eenmalig € 1 miljard voor gemeenten beschikbaar gesteld voor 2026, vooruitlopend op de nieuwe financieringssysteem. Dit

bedrag komt vanaf 2027 structureel beschikbaar. Aangekondigd is dat in september 2023 een deel van dit bedrag wordt afgestort in het BTW-compensatiefonds. In deze regel is het ingeschatte deel opgenomen dat, analoog aan de later dit jaar te ontvangen septembercirculaire 2023, gestort zal worden in het BTW-compensatiefonds.

Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden

Voor de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden, die in juli 2022 aan de Tweede Kamer is gepresenteerd, heeft het kabinet in 2023 in totaal € 118 miljoen beschikbaar gesteld. Van deze middelen wordt € 40 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld als investering in betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om aan de slag te gaan met de prioriteiten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden, zoals het verdubbelen van het gebruik van de schuldhulpverlening en het tegengaan van kinderarmoede.

Integraal Zorgakkoord (WMO abonnementstarief)

Het kabinet stelt structureel extra middelen (€ 110 miljoen) beschikbaar aan gemeenten samenhangend met het Integraal Zorgakkoord, ter compensatie van gemeenten voor gestegen kosten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo.

Herinvoering eigen bijdrage WMO

Het abonnementstarief in de WMO nieuw wordt afgeschaft en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo nieuw heringevoerd (geraamde opbrengst € 225 miljoen vanaf 2026). Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de vormgeving zoals die voorheen was met oog voor inkomenseffecten en het beroep dat wordt gedaan op de WMO.

Jeugdzorg korting 2023 vervalt

Betreft aanvullende taakstelling van het Rijk. De gemeenten ontvangen in 2024 middelen van het Rijk, omdat het Rijk zelf ook nog niet is gestart met hervormen. Deze bezuiniging is een expliciete verantwoordelijkheid Rijk.

Jeugdzorg lokale opgave hervormingsagenda jeugd

Stelpost voor lokale aanpak hervormingsagenda Jeugd. Betreft ook frictie en investeringskosten.

Eigenbijdrage huishoudelijke hulp

Terugdraaien eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO: Het abonnementstarief in de Wmo nieuw wordt afgeschaft (geraamde opbrengst € 95 miljoen vanaf 2025) en in plaats daarvan wordt de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo nieuw heringevoerd.

Brede impuls combinatiefuncties

Op 8 februari 2023 is de Regeling specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026 (SPUK-SGCS, ook wel 'brede SPUK') gepubliceerd. Voor de bestaande Brede Regeling Combinatiefuncties betekent dit een wijziging van het type uitkering van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering. Vanwege deze wijziging hebben we in de meicirculaire 2023 maatstaf 71 Brede impuls combinatiefuncties met ingang van uitkeringsjaar 2023 en verder laten vervallen. De inkomensoverdracht vindt tenslotte niet meer plaats via het gemeentefonds, maar zal via de specifieke uitkering plaatsvinden.

Wet sociale werkvoorziening

Mutaties in de integratie-uitkering ten behoeve van de wet sociale werkvoorziening, compensatie voor loon- en prijsontwikkelingen.

3.02 BUIG

De wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de bijstand (uitkeringen participatiewet) het grootste deel beslaat. Hiervoor ontvangen we van het rijk het budget BUIG. Dit budget wordt berekend via een objectief verdeelmodel. Het Rijk hanteert het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Voor deze begroting gaan we uit van het laatst voorlopig macrobudget en verhogen dat meerjarig met dezelfde groei die we inschatten voor de aantallen cliënten aan de kostenkant. We gaan er ook vanuit dat de 10% stijging van de uitkeringen vertaald worden in een evenredige stijging van de Rijksuitkering.

3) Tabel: Aantallen bijstandsontvangers.

	2023	2024	2025	2026	2027
Stand 1 januari	700	692	695	699	702
Reguliere in/uitstroom	-8	3	3	3	4
Stand 31 december	692	695	699	702	706
Procentuele groei	-1,1%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

We zijn gestart in 2023 met 700 bijstandsgerechtigden. In het eerste kwartaal is er een daling in het bestand opgetreden. Ondanks de coronacrisis en de sterk oplopende inflatie is de groei van het bijstandsvolume uit gebleven. De middellange termijn prognose kent veel onzekerheden door nationale en internationale onzekerheden. Hierdoor verwachten wij op termijn weer een lichte groei van de werkloosheid en dus van het bijstandsvolume.

4) Tabel: Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo BUIG actueel	-548	-553	-571	-598	-630
Opbrengsten BUIG Perspectiefnota	11.248	11.308	11.369	11.425	11.481
Kosten BUIG perspectiefnota	12.080	12.098	12.180	12.268	12.357
Saldo BUIG Perspectiefnota 2023	-832	-789	-811	-844	-876
Mutatie Structureel t.o.v. Begroting 2023	-284	-236	-240	-246	-246
Inzet reserve BUIG (incidenteel)	184				
Saldo na inzet reserves	-100	-236	-240	-246	-246

Hoewel de aantallen bijstandsccliënten vanaf 1 januari 2023 wat afnemen, ligt het gemiddelde aantal iets hoger dan aangenomen in de begroting 2023. Daarnaast stijgen de gemiddelde kosten per bijstandsgerechtigde. Daarmee wordt het resultaat op de begroting BUIG ook naar beneden bijgesteld.

We laten we de meerjarig verwachte Rijksinkomsten met hetzelfde groeipercentage meegroeien als de aantallen cliënten. Wanneer de groei van de aantallen cliënten daalt, dalen zowel de kosten als de inkomsten. In september maakt het ministerie de definitieve hoogte van de BUIG uitkering 2023 en het voorlopige budget 2024 aan gemeenten bekend.

Het verloop van de aantallen bijstandsccliënten wordt maandelijks gevolgd. In de gebruikelijke rapportages wordt hiervan verslag gemaakt.

Het saldo van de reserve BUIG bedroeg per 1-1-2023 € 184k. Het voor 2023 verwachte tekort dekken we grotendeels af door een onttrekking aan de reserve BUIG. Daarmee is de reserve aan het einde van 2023 nihil.

3.03 Jeugd

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel Jeugd in de begroting 2023 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2023.

Grip en sturing

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2022, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2023 in mee, maken we cliënt- specifieke prognoses en verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2023, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2023 en het effect hiervan op de budgetten.

Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, kunnen we een passend vrij toegankelijk aanbod beschikbaar hebben of ontwikkelen. Waar mogelijk verminderen of voorkomen we de vraag naar individueel maatwerk. Op deze wijze beïnvloeden we het zorggebruik.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. De categorieën zorg waar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente minimaal zijn, betreft met name jeugdhulp met verblijf, landelijke transitie arrangementen en opgelegde zorg. In deze categorieën zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Als we naar de top 20 duurste jeugdigen kijken zien we dat zij in 2022 zorgen voor 22% van de jeugdzorgkosten in Wijchen. Deze top 20 is goed voor € 3,1 miljoen. Totaal zijn de jeugdzorgkosten 2022 in Wijchen € 14,2 miljoen.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2023 en de meerjarige bijstelling van de Jeugd- budgetten (bedragen x € 1.000):

5) Tabel: Begroting jeugd

Jeugd	2023 primitief begroot	2023 Actualisatie	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Dagbehandeling	954	960	-6	-6	-6	-6	-6
Verblijf	3.876	3.766	110	423	297	303	310
Ambulant	3.849	4.343	-494	-506	-519	-531	-542
GGZ zorg	3.448	3.417	31	-36	-157	-154	-135
Bescherming/reclassering	1.129	1.022	107	110	113	115	118
PGB	241	150	91	93	95	97	99
Overig	1.201	1.324	-123	-128	-131	-132	-135
Totaal	14.698	14.982	-283	-51	-308	-307	-292
	Waarvan prijseffect		-123	-125	-128	-131	-133
	Waarvan hoeveelheidseffect		-161	74	-180	-177	-158
	Totaal		-283	-51	-308	-307	-292

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. De regionale indexering is na de vaststelling van de begroting 2023 opgehoogd van +4,6% naar +6%. Het hoeveelheidseffect, de bijstelling van de eenheden zorggebruik, is tevens meerjarig negatief (m.u.v. 2024).

Het verwachte negatieve resultaat 2023 egaliseren we via de programmarapportage mei 2023 met de reserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Meerjarenperspectief per categorie

In het thema Jeugd van de Programmarapportage mei 2023 en het eerste monitorverslag van 2023 is per onderdeel uitvoerig toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2023 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij de categorie *dagbehandeling* is de bijstelling minimaal en zijn er geen bijzonderheden in het meerjarenperspectief.

Bij *verblijf* zien we een positief meerjarenperspectief. Hier heeft mede het nieuwe woonplaatsbeginsel effect in de vorm van uitstroom naar een andere financieel verantwoordelijke gemeente. Hiervoor in de plaats zijn we financieel verantwoordelijk geworden voor jeugdigen met andere zware verblijfszorg met of zonder behandeling. De beïnvloedbaarheid hierin is klein. Er is een product bijgekomen, kleinschalig wonen, wat past binnen de opdracht om instellingsgroepen te verkleinen en gesloten jeugdzorg af te bouwen en nieuwe specifieke behandel zorg op te starten voor jeugdige met een psychische kwetsbaarheid. We merken dat de zorg aan kinderen in verblijf steeds complexer wordt, waardoor de vraag naar maatwerk en zware zorg toeneemt. In 2024 is de aanname opgenomen dat een dure cliënt uitstroomt naar de Wet langdurige zorg. Pleegzorg neemt iets af door matchingsproblemen tussen jeugdigen en gezin. En omdat de problematiek van de jeugdigen te zwaar is of niet past binnen de setting van een pleeggezin.

Bij de categorie *ambulant* zien we een stijging. Deze stijging wordt veroorzaakt door drie producten: reguliere begeleiding, specialistische begeleiding en ambulante behandeling. De zorg wordt zwaarder, er worden meer eenheden per jeugdige ingezet. Ook wordt ambulante jeugdhulp ingezet als toevoeging van zorg (stapeling) binnen woonarrangementen. Ter indicatie: de top 5 duurste jeugdigen ontvangt voor ruim 3 ton aan ambulante zorg.

Het zorggebruik GGZ zonder verblijf lijkt te stabiliseren. Dit wordt mede veroorzaakt door de inzet van de specialistische ondersteuning huisartsen (SOJ), extra inzet schoolmaatschappelijk werk en de aanvulling van het vrij toegankelijk aanbod. De inzet van basis GGZ stijgt, terwijl de inzet van de specialistische GGZ daalt. In de begroting waren we er vanuit gegaan dat deze stabilisatie na corona eerder plaats zou vinden (en tot een lager niveau). Dit verklaart het oplopend nadeel vanaf 2025. Op het onderdeel GGZ met verblijf, dit zijn de klinische bedden, zien we een toename.

Bij *Jeugdbescherming / reclassering* melden we een structureel voordeel. In 2022 is bij jeugdreclassering een daling ingezet. Bij jeugdbescherming zien we een stijging. Deze stijging zien we vooral bij het product 'OTS minder dan 1 jaar' (OTS = onder toezichtstelling). Terwijl 'OTS meer dan 1 jaar' daalt. Bij het preventie justitieel kader treedt een voordeel op. In totaal zien we een daling van gebruik binnen de gehele categorie.

De daling van inzet *PGB* zet zich voort. Deels is dit een verschuiving naar zorg in natura. Dit levert op dit onderdeel structureel een voordeel op.

Het nadeel bij de categorie *Overig* wordt veroorzaakt door een toename van LTA (Landelijk transitie arrangement). Deze zeer specialistische zorg bevindt zich op het hoogste niveau van de afgelopen vijf jaar. Ook neemt het aantal crisis- plaatsingen toe als gevolg van een verzwaring van de problematiek, gecombineerd met de wachtlijsten. De persoonlijke verzorging valt ook onder de categorie overig. Hier zien we een daling. De ZBO (zorg binnen onderwijs) commissie draagt hier aan bij, doordat er meer controle is op de instroom en doorstroom en uitstroom.

Principeakkoord financiën Rijk en VNG Hervormingsagenda Jeugd (bron: Kamerbrief 18 april '23)

"Gemeenten en Rijk zijn het eens geworden over een passend financieel kader dat hoort bij het pakket aan inhoudelijke maatregelen die worden neergelegd in de Hervormingsagenda. De benodigde hervormingen zijn hard nodig om jeugdigen en hun gezinnen die dat nodig hebben passende zorg te bieden. Tegelijkertijd moet het hele jeugdzorgstelsel financieel houdbaar worden.

De (concept) Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht)."

Onderdeel van de nu gemaakte afspraken is een verzachting van het ingroeipad van de eerder bepaalde besparingen. In het landelijk coalitieakkoord staat een aanvullende besparingsopgave op de jeugdzorg waar het Rijk zelf expliciet de verantwoordelijkheid voor heeft genomen. Ook deze besparingsopgave kent vertraging, omdat de mogelijke invulling hiervan afhankelijk is van de inhoud van de Hervormingsagenda.

Voor ontwikkelingen over de inkomsten vanuit het Rijk op dit onderdeel verwijzen we u naar 3.01, thema meicirculaire.

Overige ontwikkelingen

In de Programmarapportage mei 2023 rapporteerden we al over de volgende ontwikkelingen die in 2023 effect (kunnen) hebben op het zorggebruik Jeugd: verzwaring van de problematiek, verwachte toename in zorg voor vluchtelingen en asielzoekers en de toenemende druk op de bevolking door het duurder worden van o.a. energiekosten en levensmiddelen.

3.04 WMO

Dit thema behandelt het geactualiseerd meerjarenperspectief van het onderdeel WMO in de begroting 2023 van de gemeente Wijchen. Dit geactualiseerde meerjarenperspectief vloeit voort uit de Nulmeting 2023.

Grip en sturing

Met de jaarlijkse Nulmeting verkrijgen we vroegtijdig integraal inzicht in de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten. Naast de duiding van het jaarbeeld 2022, nemen we hier ook de definitieve tarieven 2023 in mee en maken we verdiepende analyses. Middels de Programmarapportage mei 2023, het monitorverslag en de informatieavond Jeugd en WMO in juni nemen wij u mee in de resultaten van de Nulmeting 2023 en het effect hiervan op de budgetten. Door het periodiek monitoren en analyseren van het zorggebruik hebben we grip. Doordat we de gebruikersvragen kennen, zorgen we voor een vrij toegankelijk aanbod, waardoor we individueel maatwerk verminderen of voorkomen. Op deze wijze sturen we het zorggebruik.

Zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. Bij Wmo zien we dat er sprake is van vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Op deze onderdelen hebben we geen invloed op het aantal zorggebruikers, maar kunnen we wel sturen op de juiste grondslag en doorverwijzen naar de Wet langdurige zorg als dit voorliggend is.

Geactualiseerd meerjarenperspectief

In onderstaande tabel ziet u de totaalbudgetten 2023 en de meerjarige bijstelling van de WMO- budgetten (bedragen x € 1.000):

6) Tabel: Begroting WMO

WMO	2023 primitief begroot	2023 Actualisatie	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027
Huishoudelijke verzorging	3.573	3.904	-331	-387	-392	-630	-735
Begeleiding	2.703	2.401	302	310	318	325	333
Hulpmiddelen	976	976	0	50	24	2	-21
Dagbesteding	817	883	-65	-66	-67	-68	-69
Woonvoorzieningen	387	387	0	-9	-19	-28	-37
PGB	409	364	46	46	46	46	46
Overig	239	259	-20	-21	-22	-23	-24
Totaal	9.105	9.174	-69	-79	-113	-375	-507
	Waarvan prijseffect		-230	-244	-282	-392	-528
	Waarvan hoeveelheidseffect		161	165	169	17	21
	Totaal		-69	-79	-113	-375	-507

Op totaalniveau betreft dit een negatieve bijstelling. Het prijseffect speelt hier een belangrijke rol. Allereerst is de regionale indexering na de vaststelling van de begroting 2023 opgehoogd van +4,6% naar +6%. Daarnaast is het definitieve tarief huishoudelijke hulp 2023 bekend (+12,7% t.o.v. tarief 2022). Het hoeveelheidseffect, de bijstelling van de eenheden zorggebruik, is daarentegen meerjarig positief.

Het verwachte negatieve resultaat 2023 egaliseren we via de programmarapportage mei 2023 met de reserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO.

Meerjarenperspectief per categorie

In het thema WMO van de Programmarapportage mei 2023 en het eerste monitorverslag van 2023 is per onderdeel uitvoering toegelicht hoe het zorggebruik zich in 2023 ontwikkelt en wat het effect daarvan is op de kosten. In deze paragraaf zoomen we nog even extra in op het meerjarig beeld.

Bij de *huishoudelijke verzorging* speelt het nieuwe tarief 2023 een belangrijke rol in de negatieve bijstelling. Dit tarief is +12,7% hoger dan het tarief 2022. Kijken we puur naar de eenheden zorggebruik, dan zien we (vooralsnog) een positief effect. Als gevolg van de vergrijzing zien we het aantal klanten wel stijgen (in 2022 een toename van 100 klanten). Echter doordat onze aanbieders kampen met personeelstekort, zijn er wachttijden en wordt niet (alle) hulp tijdig geleverd. Dit drukt vooralsnog de kosten. In de jaren 2026 en 2027 stellen we de eenheden naar boven bij, lineair met de jaren ervoor, omdat deze anders geen reëel niveau hebben.

Daarnaast vindt er een verschuiving plaats van de bouwsteen praktische begeleiding van 'Begeleiding' naar 'Huishoudelijk verzorging'. Voor het totale thema WMO verloopt dit budgetneutraal.

Bij *begeleiding* constateren we een voordeel, met name op reguliere begeleiding. De gemiddelde inzet per klant neemt af. Ook verwachten we dat de inzet van het wijkteam GGZ preventief werkt en op onderdelen zwaardere zorg kan voorkomen. We constateren een afname van de producten ZG (zintuigelijk gehandicapten).

Bij de categorie *hulpmiddelen* hebben we het aantal eenheden ongewijzigd gelaten. De mutatie vanaf 2024 betreft het gelijktrekken van de meerjarige indexering met de andere producten WMO (i.v.m. consistentie). In 2023 willen we deze categorie verder analyseren. Daarnaast spelen er diverse ontwikkelingen. Deze beschrijven we bij het kopje 'Overige ontwikkelingen'.

We zien bij de *dagbesteding* volwassenen en ouderen een toename van het gebruik. Daarom hebben wij het aantal dagdelen structureel verhoogd. Daarnaast geven we een impuls aan het thema Inloop en ontmoeten.

Bij de categorie *woonvoorzieningen* hebben we het aantal eenheden ongewijzigd gelaten. Dit onderdeel is een opheffingsfinanciering en afhankelijk van het daadwerkelijk aantal aanvragen en het aantal dure woningaanpassingen in een betreffend jaar. De mutatie vanaf 2024 betreft het gelijktrekken van de meerjarige indexering met de andere producten WMO (i.v.m. consistentie).

We zien een lichte daling van het aantal klanten met een *PGB* en dan met name bij Hulp in het huishouden. Er is een verschuiving naar hulp bij het huishouden die als zorg in natura wordt geleverd.

Het nadeel bij *overig* is tweeledig. Een hogere regionale bijdrage aan tijdelijk verblijf LVB en een aframing van het budget persoonlijke verzorging WMO.

Overige ontwikkelingen

- Hulpmiddelen:
We zitten in een sterfhuiskonstructie met Medipoint. In juni 2024 zullen alle dan nog uitstaande hulpmiddelen van Medipoint worden overgedragen aan Welzorg. We hebben het voornemen uitgesproken om het contract met Welzorg te verlengen.
- Inloop en ontmoeten:
We willen, in samenwerking met de ouderenbonden en andere maatschappelijke organisaties, de laagdrempelige inloop en ontmoeten van onze inwoners stimuleren. De ontmoetingsplekken zijn erop gericht om inwoners op een laagdrempelige manier elkaar te laten ontmoeten, informatie te delen, hobby's uit te oefenen, cursussen te organiseren en te volgen, vrijwilligerswerk te doen en deel te nemen aan de maaltijdvoorziening. In dit kader willen wij de eerder ingezette ondersteuning van 't Kompas en het seniorenontmoetingscentrum de Villa continueren.
De gemeenten Druten en Wijchen hebben onderzoek gedaan naar 'Zinnige dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie'. Samen met aanbieders en belanghebbenden is een Plan van Aanpak ontwikkeld om het aanbod van dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie te versterken.
- Indicatievrije dagbesteding ouderen:
Vanaf 1 mei 2023 is bij de dagbegeleiding 't Achterom en de Oase geen indicatie meer nodig van het Sociaal Wijk Team om deel te nemen. In een pilot, die tot eind van het jaar duurt, gaan we ervaringen opdoen. De medewerkers van MeerVoormekaar kijken samen met de deelnemer, mantelzorger of verwijzer of deelname aan de dagbegeleiding passend en helpend is. In november 2023 evalueren wij de pilot.
- MantelzorgNL heeft een breed onderzoek in Wijchen uitgevoerd om de behoefte van mantelzorgers aan ondersteuning in beeld te brengen. Op basis van dit rapport zijn 8 doelstellingen geformuleerd, zoals het werven van een mantelzorgmakelaar. De mantelzorgmakelaar maakt onderdeel uit van het Sociaal Wijkteam. Na een jaar gaan we deze pilot evalueren.

Herinvoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo:

Dit wordt landelijk voorbereid met 2026 als verwacht ingangsjaar. Het huidige abonnementstarief in de Wmo heeft een aanzuigende werking en leidt tot meerkosten. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding om het abonnementstarief af te schaffen en in plaats daarvan weer de inkomensafhankelijke eigen bijdragen in te voeren. Deze bijdrage zou dan gaan gelden voor alle Wmo-voorzieningen waarop het abonnementstarief ook van toepassing is. De middelen die het rijk in verband met de aanzuigende werking toevoegt aan het Gemeentefonds vervallen grotendeels vanaf de inwerkingtreding van het wetsontwerp.

3.05 Vluchtelingen, arbeidsmigranten en huisvesting

In 2022 is een opvang gerealiseerd met 180 plaatsen voor Oekraïense ontheemden. Begin 2023 is dit uitgebreid van 180 naar 200 en sinds april naar 220 plaatsen. Het voormalige kantoorgebouw, waar de opvang is gerealiseerd, heeft extra beveiliging en brandwachten, omdat het geen gebouw is om in te wonen. Het team dat hiervoor is ingehuurd wordt aangestuurd door twee locatieleiders. Daarnaast worden er zowel professionals als vrijwilligers van MeerVoormekaar ingezet om de voorziening goed te laten functioneren. De locatie blijft operationeel tot eind augustus, waarna de Oekraïense ontheemden verhuizen naar de nieuwe locatie op de Oude Klapstraat.

Door gebrek aan perspectief op het einde van de oorlog en al opgelopen trauma's neemt de vraag naar zorg en ondersteuning toe. Dit heeft impact op het gebruik van Wmo en jeugdzorg. Door het inhuren van zorg coördinatoren, via Sterker, worden zorg gerelateerde problemen vroegtijdig geconstateerd en worden de betreffende personen doorverwezen naar de juiste ondersteuning of zorg.

Voor de opvang van Oekraïense ontheemden ontvangen we vanuit het rijk een normvergoeding. De middelen die wij ontvangen vanuit het Rijk zijn voldoende om de verwachte werkelijke kosten te vergoeden. Voor de totstandkoming van de opvangplekken ontvangen we een transitievergoeding ter dekking van de gemaakte kosten. We gaan er vanuit dat dit voor Wijchen budget neutraal uitpakt.

Asielopgave

Wij gaan een AZC vestigen voor 300 asielzoekers voor de duur van 5 jaar met een mogelijke verlenging van 5 jaar. Het AZC voorziet in de taakstelling voor zowel de gemeente Druten als Wijchen. Het project bevindt zich in de voorbereidende fase waarin er gesprekken plaatsvinden met omwonende en andere belanghebbenden. Het traject voor de vergunning wordt opgestart voor een omgevingsvergunning en het wijzigen van het bestemmingsplan. Daarnaast gaan we in gesprek met de projectontwikkelaar over de eisen van het gebouw voor de doelgroep. Verder gaan we in gesprek met het COA om een bestuursakkoord voor te bereiden. De opgave hiervoor is urgent en vraagt directe inzet. De verwachting is dat het AZC over een jaar operationeel is, waarna het COA het beheer en exploitatie overneemt. Een verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

Flex-wijken bedoeld voor sociale huur

Om de druk op sociale huur aan te kunnen zijn we aan het kijken of we een flex-wijk kunnen inrichten met flex-woningen bedoeld voor sociale huur. Dit zullen we doen in nauw overleg met de woningcorporatie. Een verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

Arbeidsmigranten

Er is een wet aangenomen waardoor arbeidsmigranten recht hebben op fatsoenlijk onderdak. In de praktijk verblijven arbeidsmigranten vaak op plaatsen met te veel personen in een te kleine ruimte. Hoewel de gemeente niet voor huisvesting zorgt, kan de gemeente het in beleid wel mogelijk maken dat werkgevers en projectontwikkelaars voorzieningen creëren die voldoen aan de wettelijke eisen. We stellen eerst een beleid vast, zodat er handhaving kan plaatsvinden conform beleid. Tevens is de bedoeling dat het AZC in Wijchen na de periode van opvang van asiel mede beschikbaar wordt voor deze doelgroep als voor andere doelgroepen met een tijdelijke woonbehoefte. Een verdere financiële en personele uitwerking volgt in een volgende rapportage.

3.06 Bouwleges

In onderstaande tabel zijn de geprognosticeerde inkomsten bouwleges in beeld gebracht.

7) Tabel: opbrengsten bouwleges

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Begroting 2023	801	801	801	802	825
Verhoging opbrengst bouwleges	198	560	560	560	560
Verlaging opbrengst leges door WKB	0	-344	-344	-344	-344
Perspectiefnota	999	1.017	1.017	1.018	1.040
Mutatie structureel	198	216	216	216	215

Uitgangspunt is dat de geraamde kosten en legesinkomsten elkaar vrijwel in evenwicht houden. Er is daarmee geen sprake van overdekking van legesopbrengsten. We hebben de planningslijst woningbouw geactualiseerd, daaruit blijkt dat er aanzienlijk meer woningen worden gebouwd dan eerder in deze calculatie was opgenomen.

Daar staat tegenover dat de verwachte effecten van de Wet kwaliteitsborging (WKB) resulteren in een negatief effect op de opbrengsten van de bouwleges. Vanwege de WKB kunnen we minder activiteiten in de vorm van leges verhalen. Voor alle bouwwerken die vallen onder gevolgklasse 0 en 1 (Onder gevolgklasse 0 vallen de vergunningsvrije bouwwerken en bij gevolgklasse 1 gaat het om bouwwerken in de laagste risicoklassen) zal gelden dat de gemeentelijke toetsing aan de bouwtechnische voorschriften en toezicht op de bouw komt te vervallen. Voor deze bouwwerken vervalt de wettelijke grondslag voor het heffen van leges.

3.07 Gemeenschappelijke regelingen

In onderstaande tabel is de impact van de ingediende Begrotingen 2024 van de gemeenschappelijke regelingen in beeld gebracht. De impact is gebaseerd op de zienswijzen zoals het college die heeft vastgesteld, welke in juni 2023 in de raad behandeld worden. Voor de toelichting op onderstaande mutaties verwijzen we naar de betreffende stukken.

8) Tabel: Totaalbeeld gemeenschappelijke regelingen conform gemeentelijke zienswijze.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Mutatie MGR Werkbedrijf (4717)*	-327	-612	-612	-612	-612
Mutatie IRvN (4717)	-111	-169	-182	-195	-209
Mutatie ODRN (4759)	-89	-71	-25	-14	-3
Mutatie GGD (4714)	-124	-191	-191	-191	-191
Mutatie VRGZ (4723)	-202	-266	-277	-288	-299
Mutatie GR Munitax**	-672	-618	-76	-76	-76
Mutatie MARN (4755)	40	-13	-14	-15	-16
Mutatie BVO DRAN (4751)	16	-25	-2	-9	-89
Mutatie Groene Metropoolregio (4726)	0	-24	-24	-14	-9
Dekking Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	0	24	24	0	0
Mutatie WDW (3.07)	-1.199	-1.534	-1.292	-934	-1.246
Totaal mutatie GR'en structureel	-2.072	-2.957	-2.671	-2.348	-2.750
Totaal mutatie GR'en incidenteel	-596	-542	0	0	0

* In 2023 wordt de verdeelsleutel van de kosten MGR geëvalueerd. Tot op heden is de bijdrage gebaseerd op de hoogte van de algemene uitkering voor dit onderdeel. Met de herverdeling van het gemeentefonds, valt niet meer specifiek op te maken hoe hoog de bijdrage voor het Werkbedrijf is. Er wordt een nieuw verdeelmodel voorbereid voor de

begroting 2025, waarbij het risico bestaat dat de gemeente Wijchen een hogere bijdrage moet gaan betalen.

** De extra kosten vanwege de explosieve groei van het aantal bezwaarschriften ramen we incidenteel voor 2023 en 2024, in de verwachting dat er vervolgens een oplossing komt.

3.08 Werkorganisatie Druten Wijchen

Eind 2022 heeft het bestuur van de WDW, na een zorgvuldig doorlopen proces met de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten, het Integraal plan vastgesteld. Met het Integraal plan is een injectie gedaan in de begroting van de WDW, waarmee de capaciteit in balans is gebracht met de bestaande workload van dat moment. De ontwerpbegroting 2024 borduurt hier op voort. Ondertussen staat de tijd niet stil en komen er nieuwe ontwikkelingen op ons pad en worden onderwerpen verder uitgewerkt die in het Integraal plan zijn benoemd. Zo komen er onder andere evaluaties op taken waarvoor incidentele gelden beschikbaar zijn gesteld. Hier komt de WDW bij de Begroting 2024 van Wijchen op terug.

De ontwerpbegroting 2024 van de WDW laat een uitzetting zien van bijna € 4 miljoen vanwege de gevolgen van de CAO en indexatie van overige budgetten. In deze uitzetting is geen nieuw beleid opgenomen.

Vooraf vanwege de nieuwe CAO voor gemeenten moeten we de begroting bijstellen over 2023. Op 5 april is de nieuwe CAO Gemeenten definitief vastgesteld en van toepassing verklaard vanaf 2 januari 2023. Allereerst is er een stijging van € 240 doorgevoerd en vervolgens een stijging van 2% op de lonen. Gemiddeld komt dit uit op een stijging van bijna 9%, waar we in de begroting rekening hadden gehouden met 2,3%.

Verder zien we in de uitputting van de budgetten in 2023 op dit moment geen aanleiding om de begroting voor het lopende jaar bij te stellen. Het bedrijfsvoeringsbudget actualiseren we voor de zomervakantie nogmaals om tijdig te kunnen bijsturen. Op het vlak van ICT lopen momenteel discussies over prijsindexatie van bestaande contracten. Dit werken we richting de rapportage in het najaar verder uit.

3.09 Munitax

In 2022 heeft Munitax extra personeel moeten inzetten om het toenemende aantal bezwaarschriften te kunnen behandelen. Aan het einde van het jaar was een derde van de bezwaarschriften nog niet afgewikkeld. In 2023 is het aantal bezwaarschriften meer dan verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Dat leidt tot een capaciteitsvraagstuk binnen Munitax. Het in behandeling nemen van dit grote aantal bezwaren leidt onvermijdelijk tot extra kosten. Het is namelijk een wettelijk plicht om binnen het kalenderjaar alle bezwaren afgewikkeld te hebben. Voor Wijchen betekent dit naar verwachting € 672k voor extra inhuur, maar ook voor de gevolgen van de CAO ontwikkeling, hogere ICT kosten en proceskostenvergoedingen. Voor 2024 nemen we hiervoor incidenteel € 542k op. Overigens is deze trend landelijk zichtbaar en werkt het ministerie aan een structurele oplossing.

De wethouders financiën hebben als bestuurlijk opdrachtgever verzocht om een benchmark op zowel financiën als kwaliteit. Dit wordt door Munitax bij een extern bureau weggezet en in de loop van dit jaar uitgevoerd.

In de oplossings sfeer t.a.v. de no-cure-no-pay bureaus wordt verder gedacht aan:

Zelfbezwaarmaken.nl

Het gebruik van dit platform draagt bij aan een vermindering van bezwaarschriften via no cure no pay-bureaus. Het platform biedt inwoners de mogelijkheid om heel eenvoudig bezwaar te maken. Geen ingewikkelde procedures, moeilijke vragen, DigiD of andere belemmeringen om laagdrempelig bezwaar in te dienen. Met één formulier waarop alle informatie kan worden ingevuld. Dit formulier voldoet aan alle eisen.

Gemakkelijker bezwaar maken

In 2023 maakt de inwoner op de nieuwe website op een eenvoudige manier bezwaar. De website biedt hiertoe een duidelijke instructie. Deze oplossing zit nog wel achter DigiD, wat een extra drempel is in vergelijking met het bezwaar maken via een no cure no pay-bureau. Munitax bekijkt hoe het maken van een bezwaarschrift nog makkelijker gemaakt kan worden. Verder onderzoekt Munitax de mogelijkheid van een 'QR-code' op het aanslagbiljet die direct verwijst naar de juiste plek om zelf bezwaar te maken. Ook kan een app voor het eenvoudig meesturen van foto's van de woning bij het bezwaar een bijdrage leveren. Een in pandige opname van een taxateur is dan niet nodig.

Robotisering

Een mogelijkheid om de werklast aan de achterkant te verlagen is robotisering. Een robot die helpt bij het inboeken van bezwaarschriften is software die zelfstandig bezwaarschriften kan beoordelen en inboeken. De robot haalt zelf de 'grievens' uit een bezwaarschrift zodat er geen of weinig handwerk nodig is in het inboekproces.

3.10 OZB-inkomsten

In deze nota gaan we uit van de opgelegde belastingaanslag in 2023. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd met de bijgestelde prijscompensatie en we nemen een toename van jaarlijks 240 woningen mee, wat per jaar € 62k extra oplevert. We gaan verder uit van de index percentages uit de meicirculaire.

9) Tabel: Meerjarenperspectief inkomsten OZB.

x € 1.000	index %	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal Begroting 2023		9.984	10.305	10.635	10.899	11.169
Basis 2023 (opgaaf Munitax)		10.361	10.361	10.361	10.361	10.361
Opbrengst OZB door Toename woningen			62	125	190	257
Index 2024	3,00%		311	311	311	311
Index 2025	2,80%			301	301	301
Index 2026	2,70%				300	300
Index 2027	2,50%					287
Perspectiefnota		10.361	10.734	11.098	11.462	11.816
Mutatie		377	429	463	564	647

De mutatie leidt vanaf 2023 tot een voordeel voor het meerjarenperspectief.

De reden voor de stijging in opbrengsten 2023 vinden we in het feit dat de WOZ-waardes harder zijn gestegen dan vooraf werd ingeschat. Daarnaast heeft de nieuwbouw voor 2023 een grote invloed op de stijgingen van de WOZ-waardes. Als we alle objecten inclusief nieuwbouw meenemen in de grondslag is de WOZ-waarde gemiddeld met 7,049% gestegen. Als we kijken naar de stijgingen, en de objecten buiten beschouwing laten met een bouwjaar van 2020 of later, dan is de stijging van de grondslag de helft (3,58%). Er is dus relatief meer nieuwbouw gereed gekomen in 2022 wat Munitax niet had voorzien ten tijde van de tariefberekening.

We voorzien hiermee voor 2023 ruim 3% meer opbrengst binnen te halen dan begroot, waar we in de begroting al rekening hielden met een opbrengst stijging van 3%. Kijkend ook naar het indexpercentage in 2023 van het bruto binnenlands product in de meicirculaire (6,2%) en het feit dat de hogere WOZ waarden aan de inkomstenkant leiden tot een korting op de hoogte van de algemene uitkering, kiezen we ervoor met deze basis door te rekenen richting 2024 en verder.

3.11 Uitgangspunten tarieven en leges

Reinigingsheffing

We verkennen de mogelijkheden om te komen tot de Vang-doelstellingen. Het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

Het Diftar-systeem zetten we in 2024 worden voort, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid.

In de jaarrekening 2022 hadden we een positief resultaat op het taakveld afval, bij het onderdeel nieuw beleid in deze PPN stellen we voor om deze middelen in te zetten voor de uitbreiding van de luierinzameling en de campagne weet wat je achterlaat.

Vooralsnog gaan we er vanuit dat de zomerinzameling van GFT in 2024 weer plaats kan vinden. De tariefsverhoging voor 2024 op basis van bestaand beleid bedraagt voor het vastrecht € 7,62 per aansluiting.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor water en riolering. De Raad heeft besloten om de rioolheffing 100% kostendekkend te maken, inclusief de btw-component. Voor de rioolheffing houden we de huidige heffingsgrondslag in stand (WOZ-waarde van een perceel). Het in 2022 vastgestelde Beleidsplan water en riolering 2023-2027 met bijbehorende Rioolbeheerplan 2023-2027 vormen de basis van de geraamde kosten en daarmee ook voor de hoogte van de rioolheffing.

Hondenbelasting

De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend, dit principe willen we handhaven.

In 2016 is de beleidsnota hondenbeleid vastgesteld. Het saldo van de egalisereserve hondenbelasting is nihil. Dat betekent dan de tarieven in 2024 bepaald zullen worden op basis van de geraamde kosten en het aantal honden, zonder egalisatie vanuit de reserve.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Conform de Beslisnota Toeristenbelasting uit 2021 is in het financiële meerjarenperspectief vanaf 2024 rekening gehouden met een extra verhoging van deze tarieven naar respectievelijk € 2,00 en € 1,00. Dit onder voorbehoud van een afweging daarvan door de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting 2024.

We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingterrein overnachten. Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht.

10) Tabel: Tarieven toeristenbelasting.

x € 1,-	2023	2024	2025	2026	2027
Tarief per overnachting	€ 1,50	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00	€ 2,00
Tarief per overnachting op campings / vaste standplaats	€ 0,75	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00

Marktgelden

In december 2023 stelt de raad de verordening Marktgelden vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire van 3,0%, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld. Daarnaast houden we rekening met de mate waarin de marktgelden kostendekkendheid zijn.

Reclamebelasting

In Wijchen heffen we reclamebelasting voor het centrumgebied en de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen-Oost. De reclamebelasting dient ter dekking van specifieke

activiteiten van de afgebakende gebieden, welke we via subsidie aan de stichtingen verstrekken. In december 2023 stelt de raad de Belastingverordening vast. We houden bij de vaststelling van de tarieven rekening met verrekeningen over vorige boekjaren.

Overige legestarieven

In december 2023 stelt de raad de Legesverordening vast. Als leidraad voor de calculaties gaan we uit van een prijsindex conform meicirculaire van 3,0%, tenzij dit percentage bij de septembercirculaire significant wordt bijgesteld.

3.12 Kapitaallasten

In onderstaande tabel is op te maken dat de kapitaallasten in 2023 behoorlijk lager uitvallen dan voorzien in de Programmabegroting 2023. Vanwege het later afronden van een aantal geplande investeringen, zoals de renovatie van het verduurzaming Mozaïek, IBOR investeringen en afronding ver/ nieuwbouw PRO college, vallen afschrijvingskosten vrij. Voor jaarschijf 2025 heeft vooral de verwachte afronding MFA Hart van Zuid en de Westwijzer invloed op de lagere kapitaallasten. We gaan er nu vanuit dat kapitaallasten voor deze investeringen niet voor 2026 gaan plaatsvinden.

11) Tabel: Effect kapitaallasten inclusief rente.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Begroting 2023	5.142	5.429	6.165	6.391	6.375
Perspectiefnota	4.744	5.067	5.053	6.151	6.133
Saldo	398	363	1.111	240	242
Effect Riool- en afvalstoffenheffing	-62	-30	-69	-72	-71
Mutatie toerekenbare rente	-95	-66	-329	6	5
Mutatie structureel	241	266	714	175	177

Bovenstaande mutatie betekent een verbetering voor het gehele meerjarenperspectief.

3.13 Prijscompensatie

In de meicirculaire 2023 zijn de indexen aangepast ten opzichte van de septembercirculaire 2022. We hanteren deze index zowel aan de opbrengstkant (algemene uitkering en leges), als de kostenkant. De mutatie van het index percentage betekent aan de kostenkant een nadeel voor het meerjarenperspectief. Het effect op de batenkant is meegenomen in 3.01 meicirculaire. We passen de budgetten vanaf het komende jaar conform regulier beleid aan.

Daarnaast laten we de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling vrijvallen. Dit is feitelijk ingevuld met de uitzettingen binnen deze Perspectiefnota, zoals de hogere kosten voor de gemeenschappelijke regelingen, prijseffect sociaal domein en aanbestedingen.

12) Tabel: Effect prijs indexatie t.o.v. septembercirculaire 2022.

x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Contractindex Begroting 2023	2,50%	2,50%	2,20%	2,20%
Loonindex begroting 2023	4,20%	4,10%	3,90%	3,90%
Contractindex Meicirculaire 2023	3,00%	2,80%	2,70%	2,50%
Loonindex Meicirculaire 2023	5,20%	5,80%	4,80%	4,20%
Mutatie structureel	-52	-220	-344	-433
Vrijval stelpost loon- en prijsindex	750	750	750	750

Bovenstaande betekent per saldo een verbetering van het meerjarenperspectief.

3.14 Kostenuitzettingen

In hoofdstuk 8 zijn de structurele uitzettingen en inkrimpingen ten opzichte van de Begroting 2023 opgenomen op bestaand beleid. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal extra opbrengsten op die we structureel verwachten binnen te halen en ramen we budgetruimte af. In hoofdstuk 9 geven we een overzicht van nieuw beleid binnen deze Perspectiefnota en daarnaast presenteren we in hoofdstuk 13 een overzicht van gewenst nieuw beleid, dat we bij de Begroting 2024 integraal willen afwegen.

13) Tabel: Structurele mutaties.

Hfst.	x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
8	Budgetmutaties structureel	6	-330	-368	-246	-184
9	Nieuw beleid structureel	-192	-572	-572	-604	-604

Bovenstaande mutatie betekent een verslechtering van het gehele meerjarenperspectief.

4. Incidenteel meerjarenperspectief

In onderstaande tabel is het incidenteel meerjarenperspectief weergegeven vanaf de begroting 2023.

Voor een nadere onderbouwing van de mutaties, verwijzen we u naar hoofdstuk 10 en 11. In hoofdstuk 12 geven we een totaaloverzicht van alle incidentele posten, inclusief de eerder vastgestelde onderwerpen. In hoofdstuk 13 nemen we gewenst nieuw beleid op, waarover we een afweging willen maken bij de Begroting 2024.

14) Tabel: Incidenteel perspectief.

X € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Programmabegroting 2023-2026	-1.806	-5.203	-5.103	1.944	0
<i>Incidentele effecten Programmarapportage Mei 2023 (hoofdstuk 9)</i>	140				
<i>Verschuiving algemene uitkering structureel</i>				-1.963	
Perspectiefnota 2023					
<i>Onontkoombaar (hoofdstuk 11)</i>	-635	-174	-102	-21	0
<i>Munitax bezwaarschriften 2024</i>		-542			
<i>Nieuw beleid (hoofdstuk 11)</i>					
Cultuur en historie -In kaart brengen Erfgoed Post '65 tijdperk	-15				
STORM aanpak 2024-2026	0	-19	-20	-42	
Lokaal plan huiselijk geweld	18				
Subsidie t.b.v. plan vanuit centrumgemeente	-18				
We gaan bouwen, begeleiden realisatie flexwoningen	-20	-10			
pilot BSO+	-11	-20			
Armoedebeleid	-3	-5			
Onderzoeksvoorstel toekomst dorpskernen	-11				
Dienstverlening dichtbij		-23			
Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid		-25			
Kasteeltuin beheersplan grasmat	-20				
Saltshof wadi speelplek	-15				
Groenblauwe raamwerk binnen Groene MetropoolRegio	-5	-5			
Leefbaarheid dorpendeal	-50				
Beleidsnota cultuurhistorie en kerkenvisie	-50				
Loonse Waard	-15				
Exploitatie kasteel: Uitbreiding formatie t.b.v. beheer kasteel Wijchen	-25	-25			
Saldo	-2.540	-6.051	-5.225	-82	0

5. MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten, is van belang.

Gedekte projecten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van projecten die financieel vertaald zijn in de begroting. Daarbij maken we onderscheid in projecten die al door de raad zijn geaccordeerd en projecten die in voorbereiding zijn, maar waarvoor kredietaanvragen voor de feitelijke aanvang van het project nog door de raad dienen te worden vastgesteld.

15) Tabel: (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
	Ver-nieuwbouw PRO college	3.012	3.012	Afgedekt door kapitaallasten
	Tijdelijke huisvesting Oekraïne	9.555	9.555	Rijksbijdrage en exploitatie
	Fietspad Balgoij Batenburg	825	825	Afgedekt door kapitaallasten
	Fietspad Ravensteinseweg	264	264	Afgedekt door kapitaallasten
	Revitalisering bedrijventerrein oost	500	500	Algemene reserve 2021 en 2022
	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	500	500	Incidenteel perspectief 2016-2017
	Totaal geaccordeerde projecten	14.656	14.656	
1	Hart van Zuid	12.100	12.100	Afgedekt door kapitaallasten
2	Wijchen West Westwijzer	7.700	7.700	Afgedekt door kapitaallasten
3	Aanpassing Maaswaal college	842	842	Afgedekt door kapitaallasten
4	Verduurzamen Mozaïek	6.327	6.327	Kapitaallasten, (deels) afgedekt door lagere nutskosten en subsidie
5	Ver/nieuwbouw zwembad	4.079	4.079	Kapitaallasten en exploitatie
6	Ontwikkeling MFA Hernen	3.300	3.300	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal gewenste projecten in opstart	34.348	34.348	

Gewenste projecten

Wensen van het college en wensen en opdrachten van de Raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waar nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

1. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid;

Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven en nieuwe huisvesting voor school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 12,1 miljoen.

Status: gebiedsvisie is opgesteld, een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangevraagd.

2. Ontwikkeling Wijchen West, school Westwijzer;

Aanleiding: Voor Wijchen-West is een gebiedsvisie, een ontwikkelstrategie en een grondexploitatie opgesteld. Een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangenomen. Voor wat betreft de Westwijzer groot onderhoud en verduurzaming, functionele verbeteringslag, heeft prioriteit in IHP Onderwijs. Ook daar is een voorbereidingskrediet voor aangevraagd.

Geraamde investering: € 7 – € 9 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).

Status: Voorbereidingskrediet voor ontwikkeling Wijchen West is aangenomen.

3. Aanpassing Maas Waal College;

Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 842k

Status: voorbereidingskrediet is vrijgegeven.

4. Verduurzamen Mozaïek;

Aanleiding: uitvoeren achterstallig onderhoud + verduurzamen.

Geraamde investering: € 8,3 miljoen.

Status: Beslisnota is tegelijk met deze Perspectiefnota aangeboden.

5. Ver/nieuwbouw zwembad.

Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord.

Een meningsvormende nota is door de raad behandeld met het voorkeursscenario voor uitgebreide renovatie.

Geraamde investering: € 4 miljoen.

Status: Voorbereidingskrediet is in de raad van 24 mei 2022 vastgesteld. Raadsvoorstel volgt in q3.

6. Ontwikkeling MFA Hernen;

Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.

Geraamde investering: € 3.3 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).

Status: haalbaarheidsstudie uitgevoerd.

Onderstaande gewenste projecten zijn in voorbereiding, maar nog niet financieel vertaald in voorliggende begroting.:

- Kraanvogelstraat;

Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.

Geraamde investering: Voorstel hiervoor is aangekondigd.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt. Wanneer de procedures voorspoedig verlopen kan in 2024 gestart worden met de realisatie.

- Wijchen west gebiedsontwikkeling

Aanleiding: In het project Wijchen-West gaan we versneld woningen ontwikkelen. In mei 2021 is een gebiedsvisie vastgesteld met 1.300 woningen. De benodigde gronden zijn reeds in bezit van gemeente en de samenwerkende marktpartijen/ontwikkelaars. De Gemeente heeft met deze partijen een intentieovereenkomst en een overeenkomst tot kostenverdeling voor de planvorming, dat in februari 2023 is omgezet naar een Head of terms overeenkomst.

Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.

- Hart van Zuid gebiedsontwikkeling

Aanleiding: De raad heeft op 26 september 2019 ingestemd met een routekaart 'Toekomst Hart van Zuid'. In de routekaart worden '5 opgaven' voorgesteld voor een integrale wijkaanpak om Wijchen Zuid toekomstbestendig te maken. Een van de 5 opgaven is 'Vitaal en bruisend voorzieningenhart' waarbij we het wijkhart bij het Zuiderpoort met alle maatschappelijke voorzieningen, woningen, winkels, gezondheidszorg en buitenruimte toekomstbestendig willen maken.

Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.

Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.

- Uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen;

Aanleiding: Er is behoefte aan uitbreiding bedrijventerreinen. We onderzoeken de mogelijkheid tot uitbreiding bij Bijsterhuizen en de vorm waarin we dit zouden kunnen doen.

Geraamde investering: Uitgangspunt minimaal budget neutraal.

Status: Aanvraag tot uitbreiding is door de provincie positief beoordeeld. Een voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad voor verdere uitvoering aan het onderzoek.

- Opwaarderen Wijchens meer, van Lunen tot Vormerse plas.
Aanleiding: We onderzoeken de mogelijkheid voor het opwaarderen van de 'groene long' bij het Wijchens meer. Die opwaardering zou kunnen leiden tot een mooi recreatie- en natuurgebied.
Geraamde investering: Nog niet bekend.
Status: Nog niet opgestart.
- School de Bonte Boomhut in de Groene Geest
Aanleiding: Binnen het plangebied Wijchen West voorzien we rond 2028 de bouw van een nieuwe school "de Bonte Boomhut".
Geraamde investering: € 10 miljoen.
Status: Nog niet opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan.

Bouwgrondexploitaties

In de jaarrekening 2022 zijn de bouwgrondexploitaties opnieuw doorgerekend. Onderstaande tabel sluit aan op deze doorrekening. Voor de inhoudelijke toelichting verwijzen we naar de nota Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG), die als (vertrouwelijke) bijlage bij de jaarrekening 2022 is aangeboden.

16) Tabel: Overzicht winstnemingen bouwgrondexploitaties (bedragen x €1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2022	2023	2024	2025	>2025
1	Huurlingsedam (fase 1+2)	-517	-517				
2	TKWM	-3.491					-3.491
3	CPO Bergharen "de Rivierduin"	325	256	69			
4	CPO Duurzaam Wonsick	478	248			230	
5	Kleinschalige woningbouw Batenburg	-203				-203	
6	Huurlingsedam Fase 3	1.093					1.093
7	CPO Bergharen "de Steenuil"	32				32	
8	Huurlingsedam Fase 4	749					749
9	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	-1.534	-13	69	0	59	-1.649
1	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	517	517				
2	Voorziening TKWM (balans)	3.491					3.491
3	Kleinschalige woningbouw Batenburg	203				203	
	Totaal voorzieningen	4.211	517	0	0	203	3.491
	Totaal Rapportage april 2023	2.677	504	69	0	262	1.842

6. Totaalbeeld

In onderstaande tabel treft u een samenvatting aan van de hiervoor genoemde structurele en incidentele effecten op de meerjarenbegroting. In 2023 en 2024 onttrekken we middelen uit de algemene reserve om het incidenteel perspectief af te dekken. De algemene reserve voorziet met een stand van ruim € 27 miljoen per 31-12-2022 voldoende in deze.

17) Tabel: Totaal begrotingssaldo Perspectiefnota

(bedragen x €1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Structureel saldo (hoofdstuk 3)	1.034	3.310	5.814	-251	-777
Incidenteel saldo (hoofdstuk 4)	-2.540	-6.051	-5.225	-82	0
Bouwgrondexploitaties (hoofdstuk 5)	69	0	262	1.093	749
Onttrekking algemene reserve	1.437	2.742	0	0	0
Totaal Perspectiefnota	0	0	851	761	-28

7. Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft als toetsingskader om in aanmerking te blijven komen voor repressief toezicht:

- Uw begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor uw begroting inclusief nieuw beleid. Wij nemen dit mee in onze beoordeling. Als uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2027) tot stand zal worden gebracht.
- Als u de jaarrekening en begroting op tijd inzendt. De jaarrekening vóór 15 juli 2023 en de begroting vóór 15 november 2023.

We voldoen op dit moment aan bovenstaande toets van de provincie, omdat we een structureel positief resultaat voor 2024 verwachten. Daarnaast voldoen we aan het uitgangspunt van het minimaal benodigde positieve resultaat van € 250k. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatsnorm.

In onderstaande treft u een overzicht aan van de taakstellingen die opgenomen zijn.

18) Overzicht taakstellingen.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Bezuinigingen jeugdzorg (landelijk € 511 miljoen)	0	0	1.050	1.052	806
Totaal	0	0	1.050	1.052	806

De korting op de algemene uitkering v.w.b. de opgelegde bezuinigingen op de jeugdzorg hebben we als taakstelling opgenomen in de begroting. De korting hebben we ook verwerkt op de algemene uitkering. De gemeenten voeren deze bezuinigingen uit, maar het Rijk stelt dat zij hiervoor verantwoordelijk is. De gemeente Wijchen neemt dit dus neutraal op in haar begroting.

Verder zijn er geen taakstellingen opgenomen in voorliggende begroting. Wel is een stelpost opgenomen van € 200k structureel voor de gevolgen van loon- en prijsontwikkeling bovenop de index uit de meicirculaire die we op de budgetten hebben vertaald.

8. Budgetmutaties structureel (bestaand beleid onontkoombaar / areaaluitbreiding/ budgetruimte)

Onderstaande posten zijn mutaties op bestaand beleid ten opzichte van de actuele meerjarenbegroting. Dit betreffen uitzettingen die onontkoombaar zijn, of door areaaluitbreidingen worden veroorzaakt. Daarnaast nemen we een aantal structureel extra opbrengsten op en ramen we budgetruimte af. Ook laten we een aantal mutaties zien, waarvoor we specifieke gelden ontvangen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
8.1	Juridische kosten Jeugd en WMO	Er wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van bezwaar en beroep, waardoor we structureel middelen nodig hebben om dit te financieren. Dit is eerder structureel aangevraagd maar incidenteel toegekend. Na 2023 is er geen budget.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
8.2	Wandelroutenetwerk	Dit jaar wordt het dekkend recreatief wandelroutenetwerk voor Wijchen opgeleverd. Vanaf volgend jaar zijn er voor de gemeente beheer- en onderhoudskosten van dit netwerk.	€ 0	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000	-€ 6.000
8.3	Vervanging Opstap - bussen'	De huidige subsidie aan MeerVoorMekaar voor OpStap bedraagt 146K. MeerVoorMekaar is bezig met een vervangingsoperatie. Dit gaat leiden tot meerkosten. Omdat het offerte traject nog niet afgerond is, is het niet bekend wat de meerkosten gaan bedragen.	PM	PM	PM	PM	PM
8.4	GGD Gelderland-Zuid budgetruimte	Wijchen is penvoerder van het project Gemeenten Samen Gezond. Dit project loopt t/m 2025. Per abuis zijn de uitgaven ook in 2026 en 2027 geraamd. Deze kunnen vervallen. Dit levert een voordeel op.	€ 0	€ 0	€ 0	€ 60.000	€ 60.000
8.5	GGD Gelderland-Zuid BTW	Bij de GR GGD is er sprake van doorschuif BTW (een GR kan zelf geen BTW- compensatie claimen). Dit levert een structurele inkomst op, die nog niet was geraamd.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
8.6	Rente opbrengsten GREX buiten exploitatie	Autonome ontwikkeling: De rente opbrengsten bij grond exploitatie wordt gerealiseerd bij de projecten. Hierdoor landen de rente ontvangsten niet direct op de exploitatie. Dus ramen we de bestaande budget af.		-€ 20.939	-€ 31.864	-€ 13.800	-€ 13.800
8.7	Extra legesinkomsten kabels en leidingen	In werkelijkheid hebben we veel meer inkomsten voor leges kabels en leidingen. Het werk en de werkdruk neem hierdoor toe. In de begroting was dit onderdeel van de leges slechts voor 21% kostendekkend. Met het ramen van de extra inkomsten maken we de leges 100% kostendekkend. En kunnen we daarnaast onze bijdrage (2/3) aan 0,66 FTE tijdelijk voor 3 jaar extra afdekken.	€ 75.500	€ 75.500	€ 75.500	€ 44.000	€ 44.000
8.8	Opbrengst leges bestemmingsplannen	We zien dat we structureel meeropbrengst genereren t.o.v. de begroting op de leges bestemmingsplannen.	€ 0	€ 60.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
8.9	Opbrengst exploitatiebijdragen kostenverhaal bouwplannen	Vanaf 2023 komen hiervoor opbrengsten binnen in het kader van het kostenverhaal.	€ 0	€ 75.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
8.10	Verhoging opbrengst precario leges	Verhoging van de geraamde opbrengsten omtrent precario. Vorig jaar is hier 36k aan opbrengsten gegenereerd en de verwachting is dat dit een trendmatige ontwikkeling was. Hierdoor wordt het begrote bedrag verhoogd met 12k(van 24k naar 36k).	€ 0	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
8.11	Publieksactiviteiten laaggeletterdheid	Regionaal is afgesproken dat gemeenten jaarlijks via publieksactiviteiten aandacht geven aan laaggeletterdheid en het versterken van basisvaardigheden, bijv. in de Week van Lezen en Schrijven. Dit is vastgelegd in het regionaal beleidsplan waarmee het college heeft ingestemd. Op de begroting van Wijchen zijn geen middelen gealloceerd om aan deze afspraak gestalte te geven.	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
8.12	Specifieke uitkering Onderwijsachterstanden beleid	Specifieke uitkering (SPUK) OAB Gelden	€ 0	€ 456.930	€ 456.930	€ 456.930	€ 456.930
8.13	Specifieke uitkering Onderwijsachterstanden beleid	Besteding SPUK (Specifieke uitkering) OAB gelden	€ 0	-€ 456.930	-€ 456.930	-€ 456.930	-€ 456.930
8.14	SPUK Statushouders	SPUK (Specifieke uitkering) Wet inburgering 2021	€ 0	€ 426.108	€ 426.108	€ 426.108	€ 426.108
8.15	SPUK Statushouders	Besteding SPUK Wet inburgering 2021	€ 0	-€ 426.108	-€ 426.108	-€ 426.108	-€ 426.108
8.16	Compensatie uitzetting kosten MGR onderdeel werk / septembercirculaire 2023	We verwachten in de septembercirculaire compensatie voor de uitzetting op de MGR, zoals opgenomen in het thema gemeenschappelijke regelingen.	pm	pm	pm	pm	pm
8.17	Bijdrage IBO GR	De meerkosten voor het Instituut Bijzondere Onderzoek (IBO) hebben betrekking op de CAO-ontwikkelingen, doorbelasten kosten administratie en ondersteuning. De kosten administratie en ondersteuning zijn jarenlang hetzelfde gebleven. Nu heeft een doorrekening plaatsgevonden naar de werkelijke kosten.	€ 0	-€ 46.570	-€ 46.570	-€ 46.570	-€ 46.570
8.18	CAO effect Griffie	CAO verhoging leidt tot hogere personeelskosten griffie.	€ 0	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000	-€ 21.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
8.19	Verlaging in lasten Verklaring omtrent gedrag	Steeds meer bedrijven kunnen rechtstreeks elektronisch bij het COVOG (Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag) een verklaring omtrent gedrag voor medewerkers aanvragen. Daardoor is er steeds minder tussenkomst van gemeenten nodig. Hierdoor neemt het aantal aanvragen af.	€ 0	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000	€ 17.000
8.20	Hogere lasten door toename aanvragen reisdocumenten	Na de huidige reisdocumentendip van 2019-2023 gaan gemeenten vanaf 2024 de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door de invoering van de langere geldigheid van de reisdocumenten in 2014. Dit resulteert in een paspoort piek.	€ 0	-€ 160.000	-€ 200.000	-€ 240.000	-€ 270.000
8.21	Hogere baten door toename aanvragen reisdocumenten	Na de huidige reisdocumentendip van 2019-2023 gaan gemeenten vanaf 2024 de effecten merken van de nieuwe cyclus die is ontstaan door de invoering van de langere geldigheid van de reisdocumenten in 2014. Dit resulteert in een paspoort piek.	€ 0	€ 250.000	€ 300.000	€ 360.000	€ 400.000
8.22	Schoonmaakkosten Sportzaal Achterlo	Op grond van het huidige schoonmaakcontract en de werkelijke kosten voor sanitaire voorzieningen, dient de raming structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 6.800	-€ 6.800	-€ 6.800	-€ 6.800
8.23	Schoonmaakkosten Sportzaal Wijchen Zuid	Op grond van het huidige schoonmaakcontract en de werkelijke kosten voor sanitaire voorzieningen, dient de raming structureel te worden verhoogd.	€ 0	-€ 3.700	-€ 3.700	-€ 3.700	-€ 3.700
8.24	Groenbestek	De aanbesteding van het groenbestek pakt vanwege de algehele prijsstijgingen negatief uit t.o.v. het bestaande contract.	€ 0	-€ 260.000	-€ 260.000	-€ 260.000	-€ 260.000
8.25	Vergoeding verpakkingsmateriaal	Er komt een vergoedingsregeling in 2023 voor verpakkingsafval in openbare prullenbakken, deze vergoeding is 0,76 per inwoner.	€ 0	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500	€ 31.500
8.26	Recognities ProRail	Bij ProRail is een andere indexering van toepassing dan in de gemeentelijke begroting. Budget aanvullen naar de contractuele verplichtingen	€ 0	-€ 17.000	-€ 17.000	-€ 17.000	-€ 17.000
8.27	Ravensteinseweg fase 2	Voor deze investering hebben er een extra krediet van €140.000 nodig in 2024 wegens prijsindexering, aankoop van gronden en aangepaste planning, zie raadsnota Ravensteinseweg fase 2. Daarnaast is asbest gevonden in de grond, en hebben we voor de sanering € 130.000 nodig.	€ 0		-€ 8.000	-€ 8.000	-€ 8.000
8.28	Drempels Maasbanddijk	Voor deze investering is extra krediet van €27.000 nodig in 2023 vanwege prijsindexering, aangepaste planning en overige kostenstijgingen.	€ 0	-€ 1.080	-€ 1.080	-€ 1.080	-€ 1.080

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
8.29	Electrakosten openbare verlichting	Vanwege de extreem gestegen tarieven verwachten we een nadeel op de energiekosten, met name op openbare verlichting. We verwachten dat de tarieven weer dalen t.o.v. de huidige prijzen en ramen dit nu op 25% per jaar.	€ 0	-€ 356.250	-€ 237.500	-€ 118.750	-€ 47.500
8.30	Beleidsnota openbare verlichting	De titel van het nieuwe beleidsplan beleidsplan openbare verlichting luidt "Donker waar mogelijk, licht waar nodig". Dit was voorheen de regel "verlichten tenzij". Nu draaien we dat om en is het uitgangspunt niet verlichten tenzij... De maatregelen in de beleidsnotitie zijn: 1. het verLEDden van ons OVL-areaal; 2. het toepassen van dim- en detectiesystemen; 3. het reduceren van het areaal; 4. Vervangen masten, daarbij versneld vervangen. Per saldo leveren de maatregelen structureel voordeel op.	€ 0	€ 233.000	€ 135.000	€ 91.000	€ 72.000
8.31	IBOR: Onderhoud banken centrum	In het centrum van Wijchen staan natuurstenen banken met houten zitting. Het blijkt dat deze disignbanken meer onderhoud nodig hebben dan vooraf gedacht. De zitting en leuning moet om de 3-4 jaar opnieuw geschuurd en opnieuw in de lak gezet moeten worden. De kosten van het schoonmaken en opnieuw lakken van deze 28 st banken bedraagt totaal € 30.000. Wij stellen voor jaarlijks 1/3 aan te pakken te pakken.	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
8.32	Onderhoud bebording	Afgelopen jaar zijn 250 borden geplaatst. 200 Borden rookvrije speelplaats en 50 borden elektrische laadpalen. Vooral de borden bij de speelplaatsen zijn er onderhoudsgevoelig. Op basis van onderhoudsniveau B (IBor) betekent dit en uitzetting van € 800 aan onderhoudskosten en € 1.600 aan vervangingskosten.	-€ 2.400	-€ 2.400	-€ 2.400	-€ 2.400	-€ 2.400
8.33	IBOR: Onderhoud ANWB Borden	In het Ibor-plan is ca. € 600 opgenomen voor het onderhoud van ANWB bewegwijzering. Het betreft hier het onderhoud van de borden. Abusievelijk zijn niet meegenomen het onderhoudscontract, het schilderen van de masten en de verlichting van de borden. De kosten van het onderhoudscontract bedragen jaarlijks € 5.000.	-€ 15.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
8.34	Riool: Electra Gemalen	De kosten van Electra zijn als gevolg van een nieuw contract hoger dan geraamd.	€ 0	-€ 100.000	-€ 75.000	-€ 50.000	-€ 25.000
8.35	Riool: Kolken reinigen	De kosten voor het kolken reinigen zullen door de hoge dieselprijs stijgen. We verwachten voor de nu lopende aanbesteding een kostenstijging van 20%	€ 0	-€ 13.647	-€ 13.647	-€ 13.647	-€ 13.647

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
8.36	Riool: rioolreiniging	De kosten voor het riool reinigen stijgend door de hoge dieselprijs. We verwachten een kostenstijging van 20%	€ 0	-€ 20.413	-€ 20.413	-€ 20.413	-€ 20.413
8.37	Riool: preventief onderhoud gemalen	De kosten voor het preventief onderhoud aan de gemalen zullen door de hoge dieselprijs stijgen. We verwachten voor de dit jaar lopende aanbesteding voor komend jaar een kostenstijging van 20%	€ 0	-€ 15.854	-€ 15.854	-€ 15.854	-€ 15.854
8.38	Riooltarief	Bovenstaande kostenstijgingen leiden tot een verhoogde rioolopbrengst.	€ 0	€ 149.914	€ 124.914	€ 99.914	€ 74.914
8.39	Gladheid	De inkoop van zout is opnieuw aanbesteed, Dit levert een kostenstijging van 30% op.	€ 0	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
8.40	MFA De Brink	De raad heeft op 25 november 2022 (nr: Z/20/086298) besloten een structurele budgetsubsidie te verlenen voor de jaren 2023 tot en met 2026.	€ 0	-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000
8.41	RSA tennisvelden	Aanvulling van de bestemmingsreserve tennis, i.v.m. prijsstijgingen voor de vervanging van de velden.	€ 0	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 25.000
8.42	Project Verduurzaming Mozaïek	De verduurzaming van bouwdeel A, B en C (basisopdracht) vergt een extra kapitaallast van € 19.000 per jaar vooral als gevolg van prijsindexatie en de legeskosten.	€ 0			-€ 19.000	-€ 19.000
8.43	Indexatie Triwy BV (sportcentrum arcus)	In de overeenkomst met Triwy is een indexatie opgenomen, dit was niet vertaald in de begroting.	€ 0	-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000
8.44	LEADER	Samen met de gemeenten Berg en Dal, Heumen, Druten, Beuningen en West Maas en Waal heeft Wijchen op 20-12-'22 ingestemd met deelname aan LEADER onder de naam Rijk van Nijmegen Maas en Waal. Naast EU geld 67%, co-financieren de provincie 10 % en de deelnemende gemeenten 23% (naar evenredigheid inwoners). De gevraagde bijdragen is het gemeentelijk aandeel (ratio inw.) van Wijchen, naast de regiogem. en EU en subsidie Prov. Gld. LEADER past in aanpak Ommeland agenda RvN.	€ 0	-€ 33.470	-€ 33.470	-€ 33.470	-€ 33.470
8.45	Controles VRGZ diverse panden	Dit jaar alleen al worden liefst 13 gebouwen gecontroleerd op brandveiligheid, hoewel de gebouwen grotendeels voldoen zijn er per gebouw enkele maatregelen noodzakelijk; Hierop zullen wij het onderhoudsplan aanpassen. De gebouwen die worden gecontroleerd vertegenwoordigen een m2bvo van 65.500 m2. We gaan uit van een kengetal van 0,80/m2 bruto vloeroppervlak.	-€ 52.000	-€ 52.000	-€ 52.000	-€ 52.000	-€ 52.000
	TOTAAL		€ 6.100	-€ 330.209	-€ 368.384	-€ 246.070	-€ 183.820

9. Nieuw beleid structureel

Onderstaande posten betreffen nieuw beleid voor 2023 en verder. Met het vaststellen van de Perspectiefnota accordeert de raad deze uitzettingen.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
9.1	Index subsidie Theater Mozaïek	Vanwege stijgende kosten voor de accountant, personeel en inflatie, loopt de begroting van 't Mozaïek steeds verder uit de pas in relatie tot de niet geïndexeerde budgetsubsidie. Daarom stellen wij voor, in aansluiting op de motie van uw raad, met dit maatwerkbesluit de subsidie voor 't Mozaïek structureel te indexeren.		-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500
9.2	Vergoeding voor Inventarisatie panden Wijchen centrum	Voor een zorgvuldig proces van het innen van de reclamebelasting wordt jaarlijks een inventarisatie gedaan van panden die aangeslagen worden. De bedrijventerreinverenigingen krijgen hiervoor al jaren een vergoeding van de gemeente omdat zij dit werk uit handen nemen van de gemeente en Munitax. Het CMW verricht dit werk ook, echter zonder vergoeding. In het kader van gelijke behandeling krijgt CMW vanaf 2023 ook een vergoeding.	-€ 2.500	-€ 2.500	-€ 2.500	-€ 2.500	-€ 2.500
9.3	Armoedebeleid	Opgenomen in beleidsnota 'Geldzorgen, armoede en schulden': vergroting bereik, uitbreiden doelgroep inkomenstoeslag, verhogen Geldterugregeling, verduurzamen 'huishoudelijke apparaten', versterking samenwerking.	-€ 74.000	-€ 244.000	-€ 244.000	-€ 239.000	-€ 239.000
9.4	Armoedebeleid formatiekosten	Opgenomen in beleidsnota, aandeel Formatieve kosten uitbreiding t.b.v. de WDW.	-€ 26.700	-€ 26.700	-€ 26.700	-€ 26.700	-€ 26.700
9.5	Amendement: Armoedebeleid durcriterium	Amendement 203105532 bij de armoedenota; Het durcriterium van de Geldterugregeling vaststellen op één jaar. Dit leidt tot een uitbreiding van de doelgroep.	-€ 77.000	-€ 77.000	-€ 77.000	-€ 77.000	-€ 77.000
9.6	Amendement: Armoedebeleid formatiekosten	Amendement 203105532 bij de armoedenota; Het durcriterium van de Geldterugregeling vaststellen op één jaar: aandeel formatiekosten WDW.	-€ 12.000	-€ 12.000	-€ 12.000	-€ 12.000	-€ 12.000
9.7	Exploitatie Kasteel i.r.t. Initiatief voorstel Wél-doen PvdA	In de geest van de PvdA motie wel doen willen we voor het kasteel een extra medewerker werven uit de doelgroep statushouders. De bijstand besparing van circa 15K per jaar is verdisconteerd in dit aangevraagde bedrag.	€ 0	-€ 57.574	-€ 57.574	-€ 57.574	-€ 57.574
9.8	Vertrouwen in elkaar, inwonerparticipatie	Het versterken van participatie, cocreatie en accounthouderschap is hier onderdeel in. Met het college,	€ 0	-€ 75.000	-€ 75.000	-€ 75.000	-€ 75.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026	2027
		raad en samenleving onderzoeken we hoe we nog beter kunnen worden in participatie. De resultaten hiervan worden vastgesteld in een nieuw 'participatie en cocreatie kader'. Dit geld is bedoeld voor extra formatie en uitvoeringsbudget voor nieuwe instrumenten/activiteiten.					
9.9	Structureel onderhoud saltshof Wadi speelplek.	Uitbreiding budget onderhoud (€ 104) en vervanging (€ 1000) speeltoestellen vanwege nieuw speeltoestel Saltshof.		-€ 1.104	-€ 1.104	-€ 1.104	-€ 1.104
9.10	GR ODRN kostenstijging	Stelpost n.a.v. de zienswijze op de begroting van de ODRN, waarbij we op voorhand niet akkoord zijn met de totale gevraagde uitzetting. Voorzichtigheidshalve reserveren we de extra bijdrage op een stelpost.		-€ 70.000	-€ 70.000	-€ 70.000	-€ 70.000
9.11	Project Verduurzaming Mozaïek	Conform raadsvoorstel van juni 2023: De verduurzaming én verbouwing van bouwdeel D voor huisvesting van de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD kost € 1.099.517. Het vraagt een beperkte extra kapitaallast van € 14.000 per jaar.				-€ 14.000	-€ 14.000
9.12	Project Verduurzaming Mozaïek	Conform raadsvoorstel van juni 2023: Bouwdeel D is de oude gymzaal van 5 meter hoog met twee bouwlagen. Bij de verbouwing moeten we voldoen aan het actuele Bouwbesluit. De 2e bouwlaag moeten we ophogen. Enerzijds om Stichting 't Mozaïek te compenseren in haar verhuurbaar aantal m². Anderzijds omdat er vraag is naar huurruimte vanuit sociaal-medische hoek én de openbare bibliotheek.				-€ 21.000	-€ 21.000
9.13	Project Verduurzaming Mozaïek	Conform raadsvoorstel van juni 2023: In enkele gevels van Het Mozaïek (die buiten de projectopdracht vallen) zitten kozijnen met asbest. Die moeten we nu verwijderen, voordat nieuwe wetgeving ons ertoe dwingt.				-€ 2.500	-€ 2.500
9.14	Verbouw gemeentewerf	De "oude" server ruimte op de gemeentewerf staat leeg sinds Ict is ondergebracht bij de IRVN. Onze collega's van bevolking maken tijdens verkiezingen gebruik van de aanwezige vergader- en instructieruimtes op de werf. Gedurende die periodes zijn de vergaderruimtes niet beschikbaar. Daarnaast blijken de aanwezige ruimtes te krap voor instructies aan onze wijkbeheer medewerkers. De kosten van deze investering bedragen € 35.000.		-€ 2.275	-€ 2.275	-€ 2.275	-€ 2.275
	TOTAAL		-€ 192.200	-€ 571.653	-€ 571.653	-€ 604.153	-€ 604.153

10. Effecten uit Programmarapportage mei

Onderstaand overzicht geeft de afwijkingen weer, die we in de Programmarapportage van mei hebben gerapporteerd. Dit leidt tot een bijstelling van de betreffende budgetten in 2023.

Nr.	Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Mutatie Prorap mei	\$	Reeds Opgenomen*	Mutatie incidenteel 2023
9.1	CAO Griffie	-21			-21
9.2	GMR Bijdrage verbonden regio	23			23
9.3	Basisregistratie personen	18			18
9.4	Rijbewijzen	-16			-16
9.5	Reisdocumenten	76			76
9.6	Burgerlijke stand	8			8
9.7	Exploitatie kasteel	-10			-10
9.8	Bijdrage IRvN	-111	3.06	-111	0
9.9	Werving en selectie	-25			-25
9.10	Huur Museum	32			32
9.11	Vrijval stelpost indexatie	825			825
9.12	VRGZ	-202	3.06	-202	0
9.13	Dwangsom	40			40
9.14	Vergunningen evenementen	-16			-16
9.15	Precario	12			12
9.16	Inspecties wegen	5			5
9.17	Verkeersmaatregel Bijsterhuizen	117			117
9.18	Groene snelheidsmeter	17			17
9.19	Contributies	-17			-17
9.20	Bewegwijzering	-18			-18
9.21	Inritten	21			21
9.22	Elektra Openbare verlichting	-477			-477
9.23	Bijdrage TVAN	-6			-6
9.24	Bijdrage DRAN	11	3.06	11	0
9.25	Schoonmaak sportaccommodaties	-8			-8
9.26	Exploitatie Brink	-16			-16
9.27	Juridische kosten Diosa	-32			-32,3
9.28	Subsidie Triwy index	-16			-16
9.29	Amateurkunst	11			10,7
9.30	Museum subsidie huur kasteel	-87			-87
9.31	Machinaal groen aanbesteding	-260			-260
9.32	Beeldende kunst	11			11
9.33	Vitaliteitsmanager Blije Dries	-7			-7
9.34	Jeugd: preventief justitieel kader	165	3.03	165	0
9.35	Jeugd: afdekking egalisereserve	-165			-165
9.36	Stelpost corona niet benodigd	260			260
9.37	Onttrekking reserve corona niet	-260			-260
9.38	Kwijtscheldingen	45			45
9.39	Bijstandsuitkeringen	-1.281	3.02	-1.281	0
9.40	Bijdrage Rijk bijstandsuitkeringen	997	3.02	997	0
9.41	Inzet reserve bijstandsuitkeringen	184			184
9.42	Uitvoering BBZ	-25			-25
9.43	Bijdrage IBO	-16			-16
9.44	Bijdrage MGR WSW	-333	3.06	-333	0
9.45	Bijdrage MGR participatiebudget	-39			-39
9.46	Bijdrage MGR arbeidmatige	-16			-16
9.47	Bijdrage MGR loonkostensubsidie	62			62
9.48	WMO: huishoudelijke verzorging	-285	3.04	-285	0
9.49	WMO: afdekking egalisereserve	285			285
9.50	WMO: begeleiding	308	3.04	308	0
9.51	WMO: afdekking egalisereserve	-308			-308

Nr.	Onderwerp (bedragen x € 1.000)	Mutatie Prorap mei	\$	Reeds Opgenomen*	Mutatie incidenteel 2023
9.52	WMO: dagbesteding	-65	3.04	-65	0
9.53	WMO: afdekking egaliseringsreserve	65			65
9.54	WMO: tijdelijke verblijf	-23	3.04	-23	0
9.55	WMO: afdekking egaliseringsreserve	23			23
9.56	Jeugd: begeleiding	-143	3.03	-143	0
9.57	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	143			143
9.58	Jeugd: ambulante behandeling	-227	3.03	-227	0
9.59	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	227			227
9.60	Jeugd: dagbesteding	-20	3.03	-20	0
9.61	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	20			20
9.62	Jeugd: pleegzorg	58	3.03	58	0
9.63	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	-58			-58
9.64	Jeugd: gezinsgerichte hulp	-79	3.03	-79	0
9.65	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	79			79
9.66	Jeugd: jeugdhulp met verblijf	405	3.03	405	0
9.67	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	-405			-405
9.68	Jeugd: GGZ zonder verblijf	75	3.03	75	0
9.69	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	-75			-75
9.70	Jeugd: Landelijke transitie	-103	3.03	-103	0
9.71	Jeugd: crisis	-55	3.03	-55	0
9.72	Jeugd: GGZ verblijf	-43	3.03	-43	0
9.73	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	201			201
9.74	Jeugd: gesloten jeugdhulp	-258	3.03	-258	0
9.75	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	258			258
9.76	Jeugd: jeugdbescherming	-68	3.03	-68	0
9.77	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	68			68
9.78	Jeugd: jeugdreclassering	10	3.03	10	0
9.79	Jeugd: afdekking egaliseringsreserve	-10			-10
9.80	GGD	-124	3.06	-124	0
9.81	Electra riool	-94			-94
9.82	Opbrengsten afvalstoffenheffing	-45			-45
9.83	Zomerinzameling GFT	107			107
9.84	Egaliseren voorziening afval	-107			-107
9.85	MARN	30	3.06	30	0
9.86	ODRN	-6	3.06	-6	0
9.87	Leges bestemmingsplannen	60			60
9.88	Kostenverhaal bouwplannen	75			75
9.89	Bouwleges	198	3.06	198	0
9.90	Bijdrage WDW CAO stijging	-1.465	3.06	-1.465	0
9.91	Munitax bezwaarschriften	-673	3.06	-76	-597
9.92	Overig	15			15
	TOTAAL	-2.570		2.710	140

* Bovenstaande mutaties betreffen de afwijkingen t.o.v. de begroting 2023, zoals gerapporteerd in de Programmarapportage van mei. Een aantal onderwerpen hebben we reeds opgenomen binnen hoofdstuk 3, structurele mutaties, van deze Perspectiefnota. Om dubbelingen te voorkomen corrigeren we die hier. Voor een nadere toelichting op bovenstaande posten verwijzen we naar de Programmarapportage mei.

11. Posten incidenteel

Onderstaande posten betreffen mutaties t.o.v. de actuele meerjarenbegroting. In de kolom "categorie" geven we aan of het bestaand beleid in de vorm van onontkoombare kostenuitzetting of areaaluitbreiding betreft, of dat het gaat om nieuw beleid.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
11.1	Herijking Speelruimtebeleid	Bij de vaststelling van het speelruimtebeleid door de raad is opgenomen dat er een herijking (tussentijdse evaluatie) plaats zal vinden. De oriëntatie voor de realisatie van een klim- en speelbos (opgenomen in het coalitieprogramma) nemen we mee bij de evaluatie. De uitvoering hiervan door een extern bureau is niet opgenomen in de begroting.	Onontkoombaar	-€ 15.000				
11.2	Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer	Omdat we het oude gebouw helemaal slopen, brengen we de school en de buitenschoolse opvang tijdelijk onder in een schoolgebouw op de Kraaijenberg. Dit gebouw is niet groot genoeg, daarom huren we er 3 tijdelijke lokalen bij.	Onontkoombaar		-€ 100.000	-€ 50.000		
11.3	Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer verhuiskostenvergoeding	Volgens de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs kan een school een genormeerde verhuiskostenvergoeding krijgen. Westwijzer maakt twee verhuisbewegingen	Onontkoombaar		-€ 20.000	-€ 20.000		
11.4	Extra FTE toezicht kabels en leidingen	Om de extra workload voor de aanvragen van kabels en leidingen te kunnen verwerken hebben we extra formatie nodig. We kunnen samen met Druten 0,66 FTE extra bekostigen uit deze legesopbrengsten. Dit komt de werkdruk en de verdrukking van andere werkzaamheden ten goede.	Areaal uitbreiding	-€ 31.500	-€ 31.500	-€ 31.500		
11.5	Tijdelijke Urenuitbreiding GR IBO	Vroegtijdig inspelen voor twee vertrekkende medewerkers bij het Instituut Bijzonder Onderzoek i.v.m. bereiken pensioen gerechte leeftijd.	Onontkoombaar	-€ 12.520	-€ 1.840			
11.6	Business case: Beleidsplan 'Geldzorgen armoede en schulden'	Zie amendement 23 105532 Beleidsplan 'Geldzorgen armoede en schulden'. Een businesscase opstellen waarin de mogelijkheden worden uitgewerkt om begeleiding van schulddienstverlening, budgetadvisering en bewindvoering in eigen beheer te laten plaatsvinden.	Onontkoombaar	-€ 15.000				
11.7	Wijchen schaatst	Voortzetting incidenteel budget voor Wijchen Schaatst.	Onontkoombaar		-€ 14.000		-€ 14.000	

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
11.8	Achterstallig onderhoud Bijsterhuizen	Het beheer en onderhoud van Bijsterhuizen fases 5,6 en 7 is formeel per januari 2022 is overgedragen. Er is discussie ontstaan over het ontbreken van een deklaag op de weg in fase 7. Zo ook over het herstel van achterstallig onderhoud in fase 6 en de aanwezige scheuren in de wegen. Daarnaast constateren we slechte kwaliteit van de overgedragen bermen en putdeksels. We kunnen deze kosten niet meer verhalen op de GR Bijsterhuizen.	Onontkoombaar	-€ 438.500				
11.9	Overdracht gegevens Bijsterhuizen	Met de overdracht van Bijsterhuizen zijn de rioolgegevens van de huisaansluitingen analoog overgedragen. Deze hadden moeten zijn gedigitaliseerd. Het betreft ca. 200 aansluiting. We ramen het digitaliseren op 2 maanden werk.	Onontkoombaar	-€ 35.000				
11.10	Extra onderhoud wegen	In 2024 zijn er een aantal grote onderhoudswerkzaamheden gepland (o.a. heumenseweg en industriegebied oost) waardoor we het normbedrag gaan overschrijden. Deze kosten worden gedekt uit de egalisereserve wegen en kunstwerken	Onontkoombaar		-€ 550.000			
11.11	Extra onderhoud wegen afdekking	Onttrekking uit egalisereserve wegen.	Onontkoombaar		€ 550.000			
11.12	ITS certificaat (toegankelijkheid) t.b.v. MFA Batenburcht	Onze nieuwe MFA de Batenburcht kent een aantal beperkingen waardoor het ITS certificaat niet kan worden verleend; Hiervoor moeten een aantal verbeteringen aan het gebouw gerealiseerd worden	Onontkoombaar	-€ 20.000				
11.13	Quickscans Flora- en Fauna voor gemeentelijk vastgoed	Bij voorkomende renovaties of uitbreidingen aan onze gebouwen krijgen wij te maken met de wet natuurbescherming; De Quickscans zorgen er voor dat we vooraf weten of er zich belangrijke dieren of planten rondom gebouwen bevinden; Anders kan dit leiden tot flinke vertragingen in de bouw	Onontkoombaar	-€ 8.000				
11.14	Groen onderhoudsbestek	De eindafrekening voor het groenbestek 2022. De definitieve indexering over 2022 komt uit op 7%. Er was al gerekend met 1,9%. De gefactureerde aanneemsom voor het laatste contractjaar is € 763.835. Dit bedrag is opgebouwd uit aanneemsom, mutaties en meerwerk. $7,0\% - 1,9\% = 5,1\% * € 763.835 = € 39.000$ nog te verrekenen indexering.	Onontkoombaar	-€ 39.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
11.15	Honden uitlaatplaatsen	Er is behoefte aan aanleg van een honden uitlaatplaats in Hernen, van 8 hondenpoepbakken en van bijdrage in aanleg van een hondenspeeltuin in Kerkeveld.	Areaal uitbreiding		-€ 15.000			
11.16	Dekking hondenbelasting	Kosten aan honden uitlaatplaatsen lopen mee in de tarief bepaling van de hondenbelasting.	Areaal uitbreiding		€ 15.000			
11.17	Uitbreiding Luiercontainers	De evaluatie van de luierinzameling laat zien dat een uitbreiding van de inzamellocaties gewenst is. Het Advies is om 8 containers bij te plaatsen.	Areaal uitbreiding	-€ 60.000				
11.18	Dekking uitbreiding Luiercontainers	Afdekking van deze investering kan plaatsvinden uit de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Het saldo is toereikend om deze kosten af te dekken.	Areaal uitbreiding	€ 60.000				
11.19	Vervanging dranghekken	Bestaande dranghekken zijn 30 jaar oud en hebben een gewicht en opbouw die arbo technisch niet aan de huidige normen voldoen. De oude dranghekken zijn niet handig tijdens het stapelen.	Onontkoombaar	-€ 20.000				
11.20	Kosten verplaatsing weekmarkt i.v.m. Wijchen Schaatst	Eens per twee jaar neemt de gemeente Wijchen de kosten van de verplaatsing van de weekmarkt voor haar rekening. Deze kosten waren voorheen nergens belegd.	Onontkoombaar		-€ 6.500		-€ 6.500	
11.21	Brede SPUK (Specifieke Uitkering) 2023-2026 (inkomst)	Voor de periode 2023-2026 kunnen gemeenten een specifieke uitkering aanvragen voor de ambities en doelen in het GALA en het Hoofdlijnen Sportakkoord II. Deze specifieke uitkering heet: Brede SPUK. In deze uitkering kan geld aangevraagd worden voor thema's op gebied van sporten, bewegen en cultuur, gezondheid en sociale basis en ondersteunende onderdelen zoals de GGD. Onderdeel van deze financiering is een integraal plan van aanpak om de verbinding te maken tussen de verschillende thema's. De gemeente Wijchen heeft deze Brede SPUK aangevraagd voor de jaren 2023-2026. We werken dit uit in een raadsvoorstel in Q3 2023.	Onontkoombaar	€ 686.021	€ 678.908	€ 678.908	€ 538.216	
11.22	Brede SPUK (Specifieke Uitkering) 2023-2026 (besteding)	Voor de periode 2023-2026 kunnen gemeenten een specifieke uitkering aanvragen voor de ambities en doelen in het GALA en het Hoofdlijnen Sportakkoord II. Deze specifieke uitkering heet: Brede SPUK. In deze uitkering kan geld aangevraagd worden voor thema's op gebied van sporten, bewegen en cultuur, gezondheid en sociale basis en ondersteunende onderdelen zoals de GGD. Onderdeel van deze financiering is een integraal plan van aanpak om de verbinding te maken tussen de	Onontkoombaar	-€ 686.021	-€ 678.908	-€ 678.908	-€ 538.216	

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
		verschillende thema's. De gemeente Wijchen heeft deze Brede SPUK aangevraagd voor de jaren 2023-2026. We werken dit uit in een raadsvoorstel in Q3 2023.						
11.23	Beschermd Wonen	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2024. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2023 Is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente.	Onontkoombaar	€ 159.000	PM			
11.24	Beschermd Wonen middelen centrumgemeente	De doordecentralisatie van beschermd wonen van centrumgemeenten naar alle gemeenten en een bijbehorend woonplaatsbeginsel staat gepland voor 1 januari 2024. Het is nog onduidelijk of dit ook daadwerkelijk doorgaat op de geplande datum. 2023 Is een tussenjaar, daarvoor krijgen we middelen vanuit de centrumgemeente.	Onontkoombaar	-€ 159.000	PM			
	Totaal uitzettingen bestaand beleid			-€ 634.520	-€ 173.840	-€ 101.500	-€ 20.500	€ 0
11.25	Cultuur en historie - In kaart brengen Erfgoed Post '65 tijdperk	De gebouwen en complexen uit de periode 1965-1990 wil men renoveren, aanpassen en verduurzamen. Het is daarom van belang dat de betekenis van dit (toekomstig) Post'65 erfgoed wordt erkend en dat we er zorgvuldig mee omgaan. Erfgoed uit het Post'65 tijdperk moet worden geïnventariseerd -en gewaardeerd (volgt uit collegeprogramma). 50% kunnen we dekken uit de egalisatiereserve monumenten.	Nieuw beleid	-€ 15.000				
11.26	STORM aanpak 2024-2026	De Storm- aanpak is een regionaal uitgerold programma gericht op vermindering van somberheid en suïcide bij jeugdigen. Hiervoor is dekking benodigd in de periode 2024-2026.	Nieuw beleid	€ 0	-€ 19.242	-€ 20.119	-€ 42.300	
11.27	Lokaal plan huiselijk geweld	Er komt incidenteel in 2023 een bedrag beschikbaar, vanuit centrumgemeente Nijmegen, t.b.v. het opstellen en uitvoeren van een lokaal plan huiselijk geweld. Hier ramen we de inkomst.	Nieuw beleid	€ 17.915				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
11.28	Lokaal plan huiselijk geweld middelen centrumgemeente	Er komt incidenteel in 2023 een bedrag beschikbaar, vanuit centrumgemeente Nijmegen, t.b.v. het opstellen en uitvoeren van een lokaal plan huiselijk geweld. Hier ramen we de besteding.	Nieuw beleid	-€ 17.915				
11.29	We gaan bouwen, begeleiden realisatie flexwoningen	We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt, bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen.	Nieuw beleid	-€ 20.000	-€ 10.000			
11.30	Zwemmen statushouders	Onderdeel van het inburgeringsprogramma: betreft een pilot voor de periode september 2023-december 2024	Nieuw beleid	-€ 8.000	-€ 9.500			
11.31	Zwemmen statushouders binnen middelen statushouders	We dekken de kosten voor het zwemmen door statushouders uit de bestaande middelen die we voor statushouders hebben staan.	Nieuw beleid	€ 8.000	€ 9.500			
11.32	pilot BSO+	Er loopt een pilot BSO+. Een BSO voor kinderen die extra zorg nodig hebben. De eerste stap legt nu financieel toe, terwijl de pilot op verzoek van de gemeente is opgezet. BSO+ is alternatief voor werkende ouders. Dit is kostenbesparende jeugdhulp. Zonder bijdrage geen voortzetting pilot. Budget is voorschot en ter overbrugging. In de eerste helft van 2024 evalueren we de pilot.	Nieuw beleid	-€ 11.000	-€ 20.000			
11.33	Stichting ANDERS	Subsidie stichting ANDERS (verbindt diensten ondernemers aan behoefte kwetsbare inwoners).	Nieuw beleid	-€ 2.500	-€ 5.000			
11.34	Onderzoeksvoorstel toekomst dorpskermissen	De gemeenteraad van Wijchen heeft op 30 maart 2023 t.a.v. de Beslisnota inzake Onderzoeksvoorstel toekomst dorpskermissen het volgende besloten: 1. Het onderzoeksvoorstel, om inzicht te krijgen in het toekomstperspectief van de kermissen in de kernen van de gemeente Wijchen, vast te stellen. 2. Voor de uitvoering van het onderzoek een bedrag van € 10.990 beschikbaar te stellen. 3. Dit als nieuw beleid mee te nemen in de integrale afweging binnen de perspectiefnota 2023.	Nieuw beleid	-€ 10.990				
11.35	Dienstverlening dichtbij	In 2024 volgt een evaluatie op de agenda dienstverlening. Voor de jaren 2022 en 2023 is in dit kader incidenteel binnen de WDW € 35k opgenomen voor werk- en initiatievenbudget. Dit willen we	Nieuw beleid		-€ 23.333			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
		continueren voor 2024. Het bedrag betreft het Wijchense aandeel.						
11.36	Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid	In september 2024 is het 80 jaar geleden dat Wijchen werd bevrijd door de geallieerden tijdens operatie Market Garden. In het kader van Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid zal hier vanaf volgend jaar tot aan 5 mei 2025 extra aandacht aan geschonken worden met activiteiten en evenementen.	Nieuw beleid		-€ 25.000			
11.37	Digitale overheid	Vanaf 1 januari 2023 krijgen gemeenten een nieuwe verantwoordelijkheid en regierol ten aanzien van de IDO (Informatiepunt Digitale Overheid). De financiering vanuit het Rijk loopt niet meer via de Koninklijke Bibliotheek (KB) maar via het gemeentefonds. Gemeenten zijn daarmee financieel verantwoordelijk voor de IDO en nemen de taak van de KB over als subsidieverstrekker.	Nieuw beleid		€ 41.000			
11.38	Specifieke Uitkering Digitale overheid	Vanaf 1 januari 2023 krijgen gemeenten een nieuwe verantwoordelijkheid en regierol ten aanzien van de IDO. De financiering vanuit het Rijk loopt niet meer via de Koninklijke Bibliotheek (KB) maar via het gemeentefonds. Gemeenten zijn daarmee financieel verantwoordelijk voor de IDO en nemen de taak van de KB over als subsidieverstrekker.	Nieuw beleid		-€ 41.000			
11.39	Kasteeltuin beheersplan grasmat	De grasmat in de kasteeltuin functioneert in de huidige conditie niet als groene uitstraling voor de kasteeltuin en voor gebruik door evenementen. Een extern bureau gaat onderzoeken wat de gewenste inrichting en het gebruik is.	Nieuw beleid	-€ 20.000				
11.40	Saltshof wadi speelplek	Een door de bewoners gedragen inrichting van de wadi als functionele speelplek waar jong en oud samen kan komen. Herstel in het vertrouwen in de gemeente in inwonersparticipatie, betrokkenheid en als luisterend oor.	Nieuw beleid	-€ 15.000				
11.41	Invasieve exoten bestrijding'	Het opstellen van een beheersplan voor exoten.	Nieuw beleid	-€ 10.000				
11.42	Subsidie exoten	We krijgen een subsidie van de provincie voor het opstellen van een beheersplan. Er is geen cofinanciering nodig.	Nieuw beleid	€ 10.000				

Nr.	Onderwerp	Toelichting	Categorie	2023	2024	2025	2026	2027
11.43	Groenblauwe raamwerk binnen Groene MetropoolRegio	De verstedelijkingsopgave leidt tot behoefte aan recreatieve uitlooptmogelijkheden in relatie tot natuur- en landschapsontwikkeling. In de Ooijpolder is dat in enkele jaren bereikt met 5% groenblauwe dooradering. Die werkwijze zien de portefeuillehouders natuur en landschap uit de regiogemeenten als kansrijk voor het landelijk gebied tussen Maas en Waal, de zogenaamde 'Groene Mantel rondom Nijmegen'. De aanpak wordt onderdeel van het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland om financiering te organiseren. Eerst is een bijdrage per gemeente nodig om de regionale aanpak vorm te geven en op gang te krijgen.	Nieuw beleid	-€ 5.000	-€ 5.000			
11.44	Weet wat je achterlaat	Voor het uitvoeren van deze communicatie campagne is extra budget nodig om deze dit jaar en de volgende jaren uit te rollen.	Nieuw beleid	-€ 40.000	-€ 80.000			
11.45	Afdekking kosten weet wat je achterlaat uit de egalisatievoorziening	De egaliserende voorziening is gevormd uit de overschotten van de jaarrekening 2022. Wij stellen voor om de middelen in te zetten voor de campagne weet wat je achterlaat en luierinzameling	Nieuw beleid	€ 40.000	€ 80.000			
11.46	Leefbaarheid dorpendeal	Het budget is bedoeld als cofinanciering voor een dorpendeal. Dit is een regeling van de provincie waarbij er een samenwerking is tussen een burgerinitiatief (De Blije Bikkels in dit geval), de gemeente en de provincie. Betreft een buurtsuper in Bergharen.	Nieuw beleid	-€ 50.000				
11.47	Loonse Waard	Ontwikkelen van een gebiedsvisie op de Loonse Waard. Wat willen we in de toekomst met de Loonse Waard en omgeving op het gebied van natuur, recreatie en economie? We hebben een visie uit 2009 die heeft een actualisatie.	Nieuw beleid	-€ 15.000				
11.48	Exploitatie kasteel: Uitbreiding formatie t.b.v. beheer kasteel Wijchen	De doelstelling van de gemeente is om het kasteel zo optimaal mogelijk te gebruiken voor intern gebruik en het kasteel maximaal beschikbaar te stellen aan haar bewoners. Hierbij hoort een professioneel team met voldoende capaciteit en kwaliteit. In eerste instantie een incidentele uitzetting. We werken in de winter een nieuwe businesscase uit.	Nieuw beleid	-€ 25.000	-€ 25.000			
	Totaal Incidenteel nieuw beleid			-€ 189.490	-€ 132.575	-€ 20.119	-€ 42.300	

12. Incidenteel totaalbeeld

Incidenteel meerjarenperspectief (x € 1)	2023	2024	2025	2026	2027
Programmabegroting 2020					
Ondernemers Awards	-7.500		-7.500		
Programmabegroting 2021					
Samenwerking SchuldHulpMaatje	-12.144				
Perspectiefnota 2021					
WDW (3.08)	-23.000	-23.000			
Herstel bakenbomen	-75.000				
Vervolg sociale opdracht in routekaart Hart van Zuid	-45.000				
Vervolg sociale opdracht in routekaart Hart van Zuid	-50.000				
Programmabegroting 2022					
Uitvoering regionale communicatiestrategie klimaatadaptatie	-11.000				
Juridische kosten sociaal domein	-25.000				
Perspectiefnota 2022					
Regionale adaptatiestrategie	-10.000				
Baggerplan	-15.000				
Opstellen Woonvisie	-15.000				
Kindregeling toegankelijk maken voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen	-22.000				
Duurzaam bomenbestand	-20.000				
Begroting 2023					
Gebiedsgerichte visie kwaliteit watersysteem	-15.000				
Ontmoetingsruimte De Villa	-15.000				
De Blije Dries	-10.000				
Uitbreiding doelgroep voor gemeentelijke bijdrage collectieve zorgverzekering en regeling chronisch zieken	-102.000				
Lokale tegemoetkoming bijzondere groepen energielasten	-315.000				
Participatie en adviesraden	-15.000				
Inrichting stapsteen Oude Schaarsestr.	-45.500				

Incidenteel meerjarenperspectief (x € 1)	2023	2024	2025	2026	2027
Groene snelheidsmeter met spaarpot voor goede wijkbestemming	-17.000	-7.000			
MUP Mobiliteit	-70.000	-45.000			
Onderzoek toekomstbestendig Wighenerhorst	-40.000				
Uitvoeringsagenda Wijchen Centrum	-75.000				
Actieplan communicatie klimaatadaptatie	-60.000	-60.000	-60.000		
Algemene uitkering eenmalige compensatie 2026				1.963.000	
Integraal plan WDW	-696.760	-68.040	-35.640	-19.440	
Dotatie reserve grote projecten	0	-5.000.000	-5.000.000	0	
Perspectiefnota 2023					
Incidentele afwijkingen uit programmarapportage mei	140.000				
Algemene uitkering naar structureel perspectief				-1.963.000	
Munitax hogere bijdrage i.v.m. bezwaarschriften		-542.000			
Herijking Speelruimtebeleid	-15.000				
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer		-100.000	-50.000		
Vervangende nieuwbouw MFA Westwijzer		-20.000	-20.000		
Extra FTE toezicht kabels en leidingen	-31.500	-31.500	-31.500		
Tijdelijke Urenuitbreiding GR IBO	-12.520	-1.840			
Business case: Beleidsplan 'Geldzorgen armoede en schulden'	-15.000				
Wijchen schaatst		-14.000		-14.000	
Achterstallig onderhoud Bijsterhuizen	-438.500				
Overdracht gegevens Bijsterhuizen	-35.000				
ITS certificaat (toegankelijkheid) t.b.v. MFA Batenburcht	-20.000				
Quickscans Flora- en Fauna voor gemeentelijk vastgoed	-8.000				
Groenonderhoudsbestek	-39.000				
Vervanging dranghekken	-20.000				
Kosten verplaatsing weekmarkt i.v.m. Wijchen Schaatst		-6.500		-6.500	
Cultuur en historie -In kaart brengen Erfgoed Post '65 tijdperk	-15.000				
STORM aanpak 2024-2026	0	-19.242	-20.119	-42.300	
Lokaal plan huiselijk geweld	17.915				
Lokaal plan huiselijk geweld	-17.915				
We gaan bouwen, begeleiden realisatie flexwoningen	-20.000	-10.000			
pilot BSO+	-11.000	-20.000			
Armoedebeleid	-2.500	-5.000			

Incidenteel meerjarenperspectief (x € 1)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderzoeksvoorstel toekomst dorpskermissen	-10.990				
Dienstverlening dichtbij		-23.333			
Wijchen Herdenkt 80 jaar vrijheid		-25.000			
Kasteeltuin beheersplan grasmat	-20.000				
Saltshof wadi speelplek	-15.000				
Groenblauwe raamwerk binnen Groene MetropoolRegio	-5.000	-5.000			
Leefbaarheid, dorpendeal	-50.000				
Loonse Waard	-15.000				
Exploitatie kasteel: Uitbreiding formatie t.b.v. beheer kasteel Wijchen	-25.000	-25.000			
TOTAAL Incidenteel	-2.490.914	-6.051.455	-5.224.759	-82.240	0

13. Gewenst nieuw beleid (nog niet toegekend)

Onderstaande posten zijn richting gevend en werken we verder uit richting de Begroting 2024. Hier worden richting de begroting collegevoorstellen voor uitgewerkt. Vooralsnog zijn deze uitzetting niet mee gerekend in voorliggend meerjarenperspectief. Hier wordt dus bij de Perspectiefnota geen besluit over gevraagd. In de kolom I/S geven we weer of de uitzetting Incidenteel of Structureel is.

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2023	2024	2025	2026	2027
13.1	Subsidie Theater Mozaïek	Stichting 't Mozaïek verzoekt de gemeente om de budgetsubsidie voor het nieuwe subsidietijdvak te verhogen. Volgens de meerjaren prognose loopt het exploitatietekort voor 't Mozaïek vanaf 2024 verder op tot 2027. De grootste kostenpost zijn personeelskosten. Daarbovenop komen hogere dotaties voor vervangingsinvesteringen, waaronder specifiek voor het theater. We gaan hiervoor in gesprek.	S	€ 0	Pm			
13.2	Fietspad in de Lymen	Natuurmonumenten wil het gebied langs de Maas in de Lymen ontwikkelen tot nieuwe natuur en recreatie. De gemeente heeft een "meekoppelkans" om onderlangs de dijk richting Appeltern een vrij liggend -recreatief- fietspad te realiseren. Voor de planontwikkeling wil Natuurmonumenten van de gemeente weten of het fietspad daarin opgenomen kan worden. Realisatie voorzien in 2025. Dit vraagt om een eenmalige investering van € 656k. Na realisatie wordt dit als areaaluitbreiding voor beheer in het IBOR meegenomen.	S				-€ 20.773	-€ 20.773
13.3	Vervolg Ontmoetingscentrum de Villa	De pilot van het ouderenontmoetingscentrum de Villa wordt geëvalueerd. De Villa voorziet in een behoefte van ouderen in het centrum. Op basis van de evaluatie komen we bij de begroting terug met een structurele oplossing.	S	€ 0	Pm			
13.4	Startup Wijchen	Conform beleidsbesluit ondersteunt Wijchen startende ondernemers en ZZP'ers door een samenwerking met Start Up Nijmegen. Hierdoor wordt Wijchen accelerator. Het doel is om de slagingskans van hun bedrijf te vergroten. Door een investering van € 5000 per jaar, voor 5 jaar kunnen bedrijven gebruik van het hele StartUp aanbod zoals partnerspreekuren met ervaren ondernemers, workshops, masterclasses, en de Lightning Talks, College Tours, Fuck Up Nights, Testmarkt, Word Je Eigen Baas, StartUp Junior.	S		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2023	2024	2025	2026	2027
13.5	Financiële bijdrage VMBO On Stage	VMBO On Stage verbindt VMBO leerlingen en beroepsbeoefenaren i.h.k.v. loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Het is gericht op het opbouwen van een helpend (beroeps)netwerk. Dit levert hen nieuwe gesprekspartners op, stageplaatsen en zelfs dienstverbanden tijdens of na de vervolgopleiding. Leerlingen van het Maaswaal College doen mee. Er wordt een financiële bijdrage gevraagd aan gemeenten.	S		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
13.6	Ondersteunen van eenmalige, kleinschalige onderwijsprojecten	Scholen hebben soms een leuk lesidee, maar niet voldoende middelen om dit uit te voeren. Op dit moment is er geen budgetruimte om deze eenmalige, kleinschalige onderwijsactiviteiten te ondersteunen. Voorwaarde voor toekenning is dat de activiteit aansluit op gemeentelijk beleid.	S		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	
13.7	Inwonerspaspas	In januari 2022 heeft de raad in een motie het college opgeroepen een businesscase uit te werken voor de invoering van een bepaalde vorm van een inwonerspaspas. Het college zal een businesscase aan de raad voorleggen in het derde kwartaal van 2023. Een mogelijk invoering van een vorm van een inwonerspaspas heeft consequenties voor een groot aantal terreinen, o.a. al dan niet inpassen in bestaande activiteiten (Cadeaukaart Wijchen=), ICT-aanpassingen, wervingen en onderhoud van aanbod.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
13.8	Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers	Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen zoals bij ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost en binnen Tussen Kasteel en Wijchens Meer. Een integraal voorstel hierover volgt.	S		Pm	Pm	Pm	Pm
13.9	Iedereen draagt een steentje bij	We maken de mogelijkheden om te kunnen omgaan met wisselende inkomsten eenvoudiger. Samen met de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio onderzoeken we wat het digitale instrument "Huishoudboekje" hierin kan betekenen. Lokaal implementeren we de aanbevelingen uit de Divosa-scan die eind 2022 plaatsvindt.	S		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
13.10	Krachtige partner in de regio	Met de Groene metropoolregio werken we aan de verstedelijkingsstrategie. Om dit te begeleiden hebben we extra formatie nodig.	S	€ 0	-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
13.11	Krachtige partner in de regio	Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen onderzoeken we verdergaande samenwerking om Wijchen en de regio	S	€ 0	-€ 75.000	-€ 75.000	-€ 75.000	-€ 75.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2023	2024	2025	2026	2027
		sterker te positioneren. Om hier uitvoering aan te geven hebben we extra formatie nodig.						
13.12	Vertrouwen in elkaar	We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatie instrument/ platform om inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk te betrekken bij de opgaven. Voor onderzoek en ICT is eerder geld beschikbaar gesteld. Deze extra formatie zorgt ervoor dat het digitaal platform en onze inzet op participatie een boost krijgt, goed draait en dat onze collega's en inwoners er optimaal gebruik van gaan maken.	S	€ 0	-€ 75.000	-€ 37.500	-€ 37.500	-€ 37.500
13.13	Klimaatadaptatie en waterketen	Continuering van het regionale uitvoeringsprogramma in navolging op de Regionale adaptatiestrategie. Dit is voor de komende periode 2024-2029 in ontwikkeling en naar verwachting in het najaar 2023 gereed voor besluitvorming. De middelen zijn bedoeld voor uitvoering van de regionale adaptatiestrategie en inhuur van externe ondersteuning.	S		-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000	-€ 10.000
13.14	Beheer skiberg	We onderzoeken de mogelijkheid en gevolgen van het deels terugnemen van het beheer van de skiberg.	S		pm			
	Totaal Structureel			€ 0	€ -285.000	€ -247.500	€ -268.273	€ -263.273
13.15	Samen actief en sportief	We verkennen de mogelijkheden om een buurtsportcoach in te zetten zodat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden. Samen met de verschillende partners (o.a. sportverenigingen, schoolbesturen, Meervoormekaar enz.) gaan we onderzoeken/ verkennen waar behoefte aan is en of het haalbaar is. Dan zal ook duidelijk worden of dit bijvoorbeeld een buurtsportcoach, combinatiefunctionaris of verenigingsondersteuner moet worden.	I		-€ 60.000	-€ 60.000	-€ 60.000	
13.16	Voorlichting en begeleiding eigenaren bij verduurzaming monumenten	We gaan monumenteneigenaren blijvend voorlichten en begeleiden bij het verduurzamen van hun monumenten. Door inzet specialist bij het energieloket, aanbieden keukentafelgesprekken Monumentwacht Gelderland, opstellen adviespaspoorten, organiseren informatieavonden, aanpassing zonnepanelen beleid op monumentale gebouwen en binnen beschermde stad-en	I		-€ 20.000	-€ 20.000	-€ 20.000	

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2023	2024	2025	2026	2027
		dorps gezichten. 50% kunnen we dekken uit de egaliseringsreserve monumenten.						
13.17	Speel-o-theek Mozaïek	De wens van de SpeelOtheek om te verhuizen van locatie Passchalishonk naar locatie De Bibliotheek Wijchen wordt ondersteund door de gemeente door de hieraan verbonden huisvestingskosten voor twee jaar te subsidiëren ter hoogte van het bedrag van € 15.000,- per jaar. Periode betreft 1 januari 2024 tot 1 januari 2026. Na deze periode vindt een evaluatie plaats om de effecten ervan te beoordelen.	I		-€ 15.000	-€ 15.000		
13.18	Hart van Zuid opgaven	Het project Hart van Zuid en de sociale opgaven lopen door na 2023. Om resultaten te boeken is er een procesbegeleider nodig (€ 50.000) en opbouwwerk (50.000). Verder is voldoende capaciteit voor communicatie nodig (€ 15.000) en uitvoeringsbudget (€ 15.000). Ook een goede voorzitter voor klankbordgroep waar alle samenwerkingspartners bij elkaar komen is een must voor draagvlak en commitment voor het project (€ 3.000).	I		-€ 133.000	-€ 133.000	-€ 133.000	
13.19	We gaan bouwen, collectieve woon-initiatieven	Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen. Van dit bedrag is € 45k bedoeld voor formatie.	I		-€ 50.000			
13.20	Betrouwbare dienstverlening	We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden en wat de te verwachte ontwikkeling in gebruik is. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling en zetten een aanvullend onderzoek intern en extern uit.	I		Pm			
13.21	Beleidsplan ruimtelijke informatie-voorziening	Het vakgebied van de geo-informatie is (landelijk en internationaal) sterk in ontwikkeling. Het is noodzakelijk om goed voorbereid te zijn zodat ruimtelijke gegevens, meer dan nu het geval is, een integraal onderdeel uit maken van de totale gemeentelijke informatievoorziening. Hiertoe moeten de komende jaren belangrijke keuzes worden gemaakt bijvoorbeeld op het gebied van vervanging van software, inwinningsmethoden, 3D-gegevens, data-gestuurd werken etc. Daarom is het wenselijk om het beleid op dit gebied vast te stellen en optimaal aan te laten sluiten bij het algemene Informatiebeleid binnen de WDW.	I		-€ 10.000			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	I / S	2023	2024	2025	2026	2027
13.22	Zuinig op onze kunst, cultuur en historie.	We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen initiatieven die de lokale historie in beeld brengen. Het cultuurhistorisch beleid wordt gecontinueerd. De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie worden opgenomen in de omgevingsvisie. Erfgoed uit het Post '65 tijdperk wordt geïnventariseerd.	I		-€ 100.000			
13.23	Groenbeleid	Ons groenstructuurplan is van 2008. Er komen veel vragen op ons af over onderdelen waarvoor geen actueel beleid is, bijvoorbeeld overlast van bomen, bomen en zonnepanelen, aanplant 2 voor 1 boom of de invloed van groen op leefbaarheid en klimaatadaptatie. Die moeten nu ieder apart worden behandeld en de reacties zijn slechter onderbouwd. Ook gemeente Druten moet het groenbeleid actualiseren. In het kader van harmonisatie en kostenbesparing doen we dat voor beide gemeenten gezamenlijk. Voor de noodzakelijke externe ondersteuning is nog geen concreet bedrag bekend. Dat wordt tijdig bij het opstellen van begroting 2024 bepaald.	I		pm.			
13.24	Speel- en klimbos	We onderzoeken de mogelijkheid van een speel- en klimbos in Wijchen. We brengen mogelijke locaties in beeld en bespreken met externe partners de verdere invulling. We verwachten in 2024 een voorstel aan de raad te kunnen brengen hierover.	I		Pm			
13.25	Toeristisch uitkijkpost	We onderzoeken de mogelijkheid van een toeristische uitkijkpost in Wijchen. In eerste instantie kijken we of dit gecombineerd kan worden met het speel- en klimbos. We verwachten in 2024 hierover een voorstel aan te kunnen bieden aan de raad.	I		Pm			
Totaal Incidenteel				€ 0	€ -388.000	€ -228.000	€ -213.000	€ 0

14. Samenvatting begrotingswijziging per programma

In onderstaande tabel zijn alle wijzingen ten opzichte van de primitieve begroting 2023 per programma weergegeven. Bij iedere wijziging staat de verwijzing naar het raadsbesluit of de locatie in deze Perspectiefnota weergegeven.

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
0	Primitieve begroting 2023	-69.564	-68.688	-71.546	-73.351	-73.194
0	Budgetoverhevelingen 2022-2023	-1.771	0	0	0	0
0	Decembercirculaire	-70	-26	-24	-21	0
0	3.01 Meicirculaire	-1.401	-1.867	-2.890	-1.840	-3.641
0	3.07 Gemeenschappelijke regelingen	1386	2321	1550	1219	1540
0	3.10 OZB inkomsten	-377	-429	-463	-564	-647
0	3.12 Kapitaallasten	91	66	329	-6	-5
0	3.13 Prijsindexatie	0	-734	-677	-641	-625
0	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	52	-13	-12	-50	-60
0	3.14 structureel nieuw beleid	0	135	135	135	135
0	4 incidenteel programmarapportage	-328	0	0	0	0
0	4 Incidenteel onontkoombaar	8	0	0	0	0
0	4 Incidenteel nieuw beleid	36	48	0	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 0	-71.939	-69.187	-73.598	-75.119	-76.496
1	Primitieve begroting 2023	3.735	3.868	4.014	4.163	4.272
1	Budgetoverhevelingen 2022-2023	17	0	0	0	0
1	3.07 Gemeenschappelijke regelingen	202	266	277	288	299
1	3.13 Prijsindexatie	0	2	4	6	7
1	4 incidenteel programmarapportage	-36	0	0	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 1	3.918	4.136	4.295	4.457	4.578
2	Primitieve begroting 2023	5.152	5.295	5.422	5.602	5.710
2	Budgetoverhevelingen 2022-2023	327	0	0	0	0
2	3.12 Kapitaallasten	-179	-116	-69	-69	-69
2	3.13 Prijsindexatie	0	12	21	33	42
2	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	27	169	156	81	29
2	4 incidenteel programmarapportage	352	0	0	0	0
2	4 Incidenteel onontkoombaar	20	0	0	0	0
	TOTAAL PROGRAMMA 2	5.699	5.360	5.530	5.647	5.712
3	Primitieve begroting 2023	512	371	402	419	428
3	Budgetoverhevelingen 2022-2023	30	0	0	0	0

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
3	3.13 Prijsindexatie	0	1	3	4	5
3	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	0	33	33	33	33
3	3.14 structureel nieuw beleid	3	3	3	3	3
3	4 incidenteel programmarapportage	6	0	0	0	0
3	4 Incidenteel onontkoombaar	0	7	0	7	0
3	TOTAAL PROGRAMMA 3	551	415	441	466	469
4	Primitieve begroting 2023	3.214	3.497	4.551	4.897	5.242
4	Budgetoverhevelingen 2022-2023	-201	0	0	0	0
4	3.01 meicirculaire	39	2	2	2	2
4	3.12 Kapitaallasten	-118	-34	-792	-112	-112
4	3.13 Prijsindexatie	0	1	2	4	5
4	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	5	5	5	5	5
4	4 Incidenteel nieuw beleid	11	20	0	0	0
4	TOTAAL PROGRAMMA 4	2.950	3.491	3.768	4.796	5.142
5	Primitieve begroting 2023	9.203	9.228	9.377	9.578	9.684
5	Budgetoverhevelingen 2022-2023	230	0	0	0	0
5	3.01 meicirculaire	-194	-194	-194	-194	-194
5	3.12 Kapitaallasten	-48	-20	-59	-62	-61
5	3.13 Prijsindexatie	0	41	72	111	137
5	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	0	302	302	302	302
5	3.14 structureel nieuw beleid	0	5	5	5	5
5	4 incidenteel programmarapportage	398	0	0	0	0
5	4 Incidenteel onontkoombaar	528	14	0	14	0
5	4 Incidenteel nieuw beleid	170	30	0	0	0
5	TOTAAL PROGRAMMA 5	10.286	9.406	9.503	9.754	9.873
6	Primitieve begroting 2023	43.257	43.080	42.687	43.653	44.455
6	Budgetoverhevelingen 2022-2023	575	0	0	0	0
6	3.01 Meicirculaire	405	710	922	211	198
6	3.02 BUIG	284	236	240	246	246
6	3.03 Jeugd	284	51	308	308	291
6	3.04 Wmo klassiek	69	79	113	375	507
6	3.07 Gemeenschappelijke regelingen	311	637	614	621	701
6	3.12 Kapitaallasten	-13	-182	-182	13	10
6	3.13 Prijsindexatie	0	-28	-14	-12	8
6	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	0	104	104	123	123

Programma	Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
6	3.14 structureel nieuw beleid	190	360	360	392	392
6	4 incidenteel programmarapportage	-536	0	0	0	0
6	4 Incidenteel onontkoombaar	48	122	70	0	0
6	4 Incidenteel nieuw beleid	3	24	20	42	0
6	TOTAAL PROGRAMMA 6	44.877	45.193	45.242	45.972	46.931
7	Primitieve begroting 2023	2.082	2.074	2.167	2.199	2.421
7	Budgetoverhevelingen 2022-2023	333	0	0	0	0
7	3.07 Gemeenschappelijke regelingen	173	275	230	220	210
7	3.12 Kapitaallasten	29	20	58	61	60
7	3.13 Prijsindexatie	0	5	59	88	103
7	3.14 structurele budgetmutaties bestaand beleid	-15	-47	-47	-107	-107
7	3.14 structureel nieuw beleid	0	70	70	70	70
7	4 incidenteel programmarapportage	139	0	0	0	0
7	TOTAAL PROGRAMMA 7	2.741	2.397	2.537	2.531	2.757
8	Primitieve begroting 2023	2.323	383	2.049	2.184	2.165
8	Budgetoverhevelingen 2022-2023	461	0	0	0	0
8	3.06 Bouwleges	-198	-216	-216	-216	-215
8	3.13 Prijsindexatie	0	1	2	3	3
8	3.14 structurele budgetmutaties	-76	-223	-173	-141	-141
8	4 incidenteel programmarapportage	-135	0	0	0	0
8	4 Incidenteel onontkoombaar	32	32	32	0	0
8	4 Incidenteel nieuw beleid	20	10	0	0	0
8	5 bouwgrond	-69	1.543	-262	-1.093	-749
8	TOTAAL PROGRAMMA 8	2.358	1.530	1.432	737	1.063
	TOTAAL PERSPECTIEFNOTA	1.437	2.742	-851	-760	28
	Onttrekking algemene reserve	1.437	2.742	0	0	0
	Eindsaldo	0	0	-851	-760	28